ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΤΗι ΕΥΓΕΝΕΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑι ΤΩΝ
ΛΟΓΙΩΝ ΑΥΤΟΥ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 3η
ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1890

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Ἡ «ΦΥΣΙΣ,, σύγγραμμα ἀποκλειστικῶς οἰκογενειακόν, ἠθικὸν καὶ ψυχαγωγικόν, τὴν πραγματικὴν μόρφωσιν καὶ μετάδοσιν ὑγιειῶν γνώσεων, τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ, δημοσιεύει ἑκάστοτε τὰ ζωτικώτατα καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα ἄρθρα, ἀνακοινοῖ τὰ μᾶλλον τερπνὰ καὶ κοινωφελῆ νεώτερα τῆς προόδου ζητήματα, μεταδίδει δὲ καὶ τὰς μᾶλλον ἐνδιαφερούσας ἐπιστημονικὰς καὶ φιλολογικὰς διατριβάς, πάντα δὲ ταῦτα συνοδευόμενα ἑκάστοτε ὑπὸ ὡραίων καλλιτεχνικῶν εἰκόνων καὶ σχημάτων.

Πρὸς τούτοις τὸ ἡμέτερον σύγγραμμα βαῖνον ὁσημέραι συνῳδὰ τῇ προόδῳ καὶ ἀναπτύξει τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, θέλει ἀναδημοσιεύει ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων εὐρωπαϊκῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἔργων, ἁπάσας τὰς σχετικὰς καὶ οἰκογενειακὰς ὠφελίμους γνώσεις, ἐπιστημονικὰ παίγνια, ἰατρικὰς συμβουλάς, τεχνικὰς καὶ χημικὰς ἀνακαλύψεις, πνευματικὰς ἀσκήσεις καὶ ὅ,τι ἄλλο νεώτερον ἡ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου ἤθελεν ἀγάγει εἰς φῶς. Ἐν τέλει δὲ ἡ ἡμετέρα Σύνταξις οὐδὲν θέλει παραλείπει, ὅπως τέρπῃ καὶ διδάσκῃ τοὺς ἑαυτῆς ἀναγνώστας.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς 1ης ἑκάστου μηνὸς καὶ πληρόνονται εἰς ἐπιταγάς, χρηματικὰς ἀξίας, τραπεζικὰ γραμμάτια τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς τῶν συνδρομητῶν καὶ ἐν γένει εἰς ἀξίας πάσης φύσεως καὶ παντὸς ἔθνους.

Συνδρομηταὶ γίνονται δεκτοὶ καὶ κατὰ τόμους, ἁπλοῦς ἢ χρυσοδέτους, εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους τῆς «Φύσεως».

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Φύσεως» συμμετέχουσι καὶ τῆς κατ' ἔτος ἐνεργουμένης ἐκκυβεύσεως 200 κλήρων, λαμβάνοντες ἀριθμὸν λαχείου ἐπὶ τῆς ἀποδείξεώς των, ἅμα τῇ καταβολῇ τῆς συνδρομῆς των.

Ἡ διεύθυνσις τῆς «Φύσεως» ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν πάσης παραγγελίας τῶν ἑαυτῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητῶν, ἀρκεῖ νὰ καταβάλλονται τὰ ἔξοδα καὶ τέλη.

Αἰτήσεις πρὸς ἐγγραφὴν συνδρομητῶν καὶ πληροφοριῶν ἀπευθύνονται κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Φύσεως» εἰς Ἀθήνας ἢ καὶ διὰ μέσου τῶν κατὰ τόπους συνδρομητῶν αὐτῆς καὶ πρακτόρων.

Ἐν ἰδιαιτέρα στήλῃ ὑπὸ τὸν τίτλον «Βιβλιοκρισία» δημοσιεύεται ἑκάστοτε ἡ κρίσις τῆς Διευθύνσεως περὶ ἑκάστου νεωστὶ ἐκδιδομένου βιβλίου, ἀποσταλλομένου αὐτῇ

Εἰδοποιήσεις ἐμπορικῶν καταστημάτων κτλ. δημοσιεύονται εἰς τὸ τέλος ἑκάστου τεύχους τῆς «Φύσεως» ἐπὶ ἰδιαιτέρᾳ συμφωνίᾳ. Οὐχ' ἧττον ἕκαστος συνδρομητὴς χαίρει τὸ δικαίωμα τῆς δημοσιεύσεως μιᾶς ἀγγελίας δωρεάν.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Φύσεως» συνέστησεν ἐσχάτως *Ζιγκοφωταγραφεῖον καὶ Ξυλογραφεῖον*, ἔνθα πᾶς συνδρομητὴς δύναται νὰ παραγγέλῃ τὴν κατασκευὴν παντὸς εἴδους Ζιγκογραφίας (cliché) ἢ Ξυλογραφίας.

Πᾶς συνδρομητὴς εἶναι ἀτομικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὴν συνδρομήν του, ὅπως καὶ ἡ Διεύθυνσις τῆς «Φύσεως» εἶναι ἠθικῶς καὶ νομικῶς ὑπεύθυνος νὰ συμπληρώσῃ τὸν τόμον ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους. Συνεπῶς πάντες οἱ συνδρομηταὶ δικαιοῦνται νὰ ζητῶσιν ὅ,τι φύλλα τοῖς ἐλλείπουσι πρὸς καταρτισμὸν τοῦ ἐτησίου τόμου των.

Πᾶς συνδρομητὴς ἐγγράφων ἕνα νέον συνδρομητήν, λαμβάνει ἓν ἱστορικὸν βιβλίον ἢ λαχεῖον τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἢ τοῦ Στόλου. Ὁ γράφων 2—3, λαμβάνει μίαν ἢ δύο μεγάλας φωτογραφίας. Ὁ ἐγγράφων 4—5, ἓν ἀργυροῦν ὡρολόγιον ἢ ἀντικείμενον ἀξίας 20 δραχμῶν. Ὁ ἐγγράφων 6—10 λαμβάνει τὴν φωτογραφίαν του εἰς φυσικὸν μέγεθος καὶ ὁ ἐγγράφων πλείονας λαμβάνει τὸ νέον τετράτομον ὀγδοηκοντάδραχμον ἑλληνικὸν λεξικὸν τοῦ «Ἀνέστη Κωνσταντινίδου» ἢ ὅ,τι ἄλλο ἐπιθυμεῖ ἴσης ἀξίας.

Πᾶσα ἐγγραφὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου.

Συνδρομὴ ἐτησία διὰ τὸ ἐσωτερικὸν φρ.	16
» » » » ἐξωτερικὸν φρ.	20
» » »τὴν Ρωσσίαν ρούβλ.	10

Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ
Διευθυντὴς τῆς «Φύσεως» Ἀθήνησιν.

ΕΤΟΣ ΣΤ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'. ΤΕΥΧΟΣ 1ον
Συνδρομὴ Ἐσωτερικοῦ δραχμαὶ 16
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ
1 ΜΑΪΟΥ 1905
ΑΘΗΝΗΣΙ ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ 104
Συνδρομὴ Ἐξωτερικοῦ φράγκα 20

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΡΟΝΤΟΣΑΥΡΟΣ

Ὑπερμέγεθες τετράποιν, ἐκλεῖψαν πρό τινων ἑκατομμυρίων ἐτῶν, μήκους 67 ποδῶν καὶ στομαχικῆς κοιλότητος «μεγάλης ὅσον ὁ χῶρος εὐρέως μεγειρείου», οὗτινος ὁ σκελετὸς εὑρίσκεται ἐν τῷ Κεντρικῷ περιβόλῳ τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ καθηγητὴς *Henry Fairfield Osborn*, ἔφορος τοῦ τμήματος τῆς παλαιοντολογίας τῶν σπονδυλωτῶν εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν Μουσεῖον τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, ὅστις ἐμηχανεύθη καὶ διηύθυνε τὴν ἀναπαραστατικὴν κατασκευὴν τοῦ σκελετοῦ τῶν γιγαντιαίων δεινο-βροντοσαύρων, μέχρι τοῦδε ἀγνώστων εἰς τὸν κόσμον, ἐτελειοποίησε μεγάλην διὰ τὴν ἐποχήν μας ἀναπαράστασιν καὶ συνεισέφερεν εἰς τὴν ἐπιστήμην τὸν μεγαλείτερον τῶν φόρων, τῶν μέχρι τοῦδε εἰς αὐτὴν προσφερθέντων.

Κατὰ πρώτην ἤδη φορὰν ὁ κόσμος δύναται ζωηρῶς νὰ ἴδῃ τὸ πραγματικὸν μέγεθος καὶ τὴν ὄψιν τῶν μεγάλων καὶ ἀγνώστων θηρίων, τὰ ὁποῖα περιεφέροντο εἰς τὰ ἀρχιγενῆ τέλματα καὶ εἰς τὰς ἑλώδεις λίμνας τῆς Δυτικῆς Ἀμερικανικῆς Ἠπείρου καὶ ἄλλων μερῶν τῆς γῆς πρὸ τριῶν ἕως δώδεκα ἑκατομμυρίων ἐτῶν περίπου. Ὁ κ. *Charles R. Knight* κατεσκεύασε πρότυπον ἐκ πηλοῦ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ καθηγητοῦ *Osborn*, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ἰδανικὴ καὶ τελεία ἀναπαράστασις τοῦ ἀρχαίου ζῴου, ὡς ἦτο ἐν τῇ ζωῇ. καὶ οὗτινος τελείαν ἰδέαν δίδει καὶ ἐν τῇ δη σελίδι ἡμετέρᾳ εἰκών. Ὁ κ. *Knight*, εἶνε ἀνεγνωρισμένος ὡς αὐθεντία ὡς πρὸς τὴν ἐν τῇ διασκευῇ ἀναπαράστασιν τῶν ἐκλειψάντων ζῴων.

Ὁ βροντόσαυρος ἦτο ἓν ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ζῴων, τὰ ὁποῖα ποτὲ ὑπῆρξαν· περιεπάτει δὲ μὲ τέσσαρας πόδας, εἶχε μῆκος 67 ποδῶν περίπου, ὕψος 15 καὶ ἡμίσεως ποδῶν καὶ βάρος 90 τόννων. Ἡ κεφαλή, μήκους 26 μόνον δακτύλων, δὲν εὑρέθη καὶ ἀνεπαρεστάθη ἐν μέρει διὰ χαρακτηριστικῶν, ληφθέντων ἀπὸ ἄλλα εἴδη τῶν ζῴων, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὸ κρανίον συγγενοῦς τύπου, ὀνομαζομένου «μορόσαυρος» τοῦ ὁποίου τέλειον σχεδὸν δεῖγμα ἀνεκαλύφθη ἐν προηγουμέναις διερευνήσεσιν. Ἀλλὰ τινὰ ἐλλείποντα μέρη συνεπληρώθησαν ἀπὸ ἕνα σκελετὸν τοῦ Μουσείου *Yale*, ὅστις ὁμοιάζει μὲ αὐτὸν ὡς πρὸς τὸ μέγεθος.

Τὸ μῆκος τῆς οὐρᾶς του ἦτο 31 ποδῶν καὶ 6 δακτύλων, ὁ δὲ λαιμὸς 17 ποδῶν. Τὸ κοίλωμα τοῦ σώματος ὡμοίαζε πρὸς ἐκεῖνο τοῦ κατὰ μέσον ὅρον ἐπιπέδου μαγειρείου, ἔχοντος χῶρον διὰ τράπεζαν, πέριξ τῆς ὁποίας οἰκογένεια ἀπὸ ἓξ πρόσωπα ἠδύνατο νὰ γευματίσῃ. Τρεῖς ἱππεῖς ἠδύναντο εὐκόλως νὰ ἱππεύσωσι παραπλεύρως ὁ εἷς τοῦ ἄλλου μεταξὺ τῶν προσθίων καὶ ὀπισθίων ποδῶν. Ἴχνος δὲ τοῦ ποδός του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους θὰ ἐκάλυπτε σχεδὸν τετραγωνικὴν ὑάρδαν γῆς, ἐνῷ ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ οὐρὰ θὰ ὑπερέβαινε τὸ μάκρος δύο πλατυτάτων ὁδοιπορικῶν ἁμαξῶν. Ὡς πρὸς τὸ ὕψος θὰ ὑπερέβαινε τὸ τῶν δύο ἐλεφάντων

Ὡς εὕρημα ὀρυκτοῦ ὑπερτερεῖ ὅλα τὰ ὑπάρχοντα ἄλλα, ἐνῷ τὰ δύσκολα μηχανικὰ σημεῖα τὰ ἐνσωματωμένα εἰς τὴν κατασκευήν του εἶνε παλαιοντολογικὸς θρίαμβος, παρέχων νέον τρόπον διὰ τὴν διασκευάσιν βαρέων ὀρυκτῶν. Μέχρι τοῦδε οὐδεμία σχολὴ ἐπεχείρησέ ποτε νὰ κατασκευάσῃ τέλειον σκελετὸν ὀρυκτοῦ τοιούτων πελωρίων διαστάσεων, μολονότι σκελετοὶ δεινοσαύρου μικροτέρου μεγέθους διεσκευάσθησαν εἰς τὰ Μουσεῖα *Brussels* καὶ *Yale*. Οἱ εἰς τὸ μέλλον ἐπιστήμονες θὰ προσπαθήσωσι νὰ ἀπομιμηθῶσι τὸ μέγα ἀριστούργημα τοῦ καθηγητοῦ *Osborn*, τὸ ὁποῖον προώρισται νὰ ἵσταται ὡς προσῆκον μνημεῖον εἰς τὰς ὑπερόχους γνώσεις, εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα καὶ τὴν τέχνην, τὴν ὁποίαν κατόχει ὁ ἔνθερμος οὗτος καὶ λόγιος παλαιοντολόγος.

Ὡς μέσον διαμορφώσεως εἶνε ἀπαράμιλλον, πολὺ δὲ περισσότερον προστιτὸν εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς τοὺς γέροντας ἢ τόμοι ξηρῶν βιβλίων. Οὐδὲν ἔκθεμα ἐδημιούργησέ ποτε τόσον ζωηρότατον ἐνδιαφέρον μεταξὺ τῶν δημοσίων καὶ ἐπιστημονικῶν κύκλων, ὅσον ἐδημιούργησεν ἡ παράδοξος αὕτη καὶ γιγαντιαία ἀναπαράστασις τοῦ παρελθόντος. Ὁ καταναλωθεὶς χρόνος εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ θαύματος τούτου τῶν θαυμάτων πρὸς ἔκθεσιν μᾶς ἐκπλήττει, διότι ὁ καθηγητὴς *Osborn* καὶ τὸ ἐπιτελεῖον του, ἐξ ἱκανῶν βοηθῶν, εἰργάσθησαν πρὸς τελείαν τοῦ σκελετοῦ τούτου διασκεύασιν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη.

Ἤδη θὰ παραστήσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας τὰ πρῶτα βήματα τῶν διασήμων παλαιοντολόγων πρὸς ἀνεύρεσιν διαφόρων ὀρυκτῶν, τὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθησαν πρὸς διασκεύασιν τοῦ σκελετοῦ τοῦ μεγαλειτέρου τούτου ὅλων τῶν δεινοσαύρων, ὡς καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ πῶς ἀνεκαλύφθη τὸ πολύτιμον εὕρημα, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος βροντόσαυρος. Ὁ καθηγητὴς *Osborn*, βολιδοσκοπῶν νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὰς αἰθούσας του τελείαν ἱστορίαν τῆς ζωῆς τῶν ζῴων εἰς τὴν Βόρειον Ἤπειρον τῆς Ἀμερικῆς, διωργάνωσε σειρὰν ἐκδρομῶν διὰ νὰ ἐξερευνήσῃ διάφορα μέρη πρὸς εὕ

ρεσιν ὀρυκτῶν. Ὁ σκοπὸς τῶν τοιούτων ἀναζητήσεων ἦτο νὰ ἐξετάσῃ τὰ γεωλογικὰ ἀναποταμιεύματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν ἑρπετῶν, χρονολογουμένων, κατά τινας ὑπολογισμούς, ὅτι ὑπῆρξαν πρὸ τριῶν ἕως δώδεκα ἑκατομμυρίων ἐτῶν, καὶ νὰ ἐρευνήσῃ διὰ τὰ λείψανα τῶν μεγάλων δεινοσαύρων, τῶν ὁποίων πέντε τύποι ἤκμασαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἑρπετῶν. Κύρια μεταξὺ τούτων ἦσαν τὰ ὑδρόβια τέρατα, οἱ κητόσαυροι, οὕτως ὀνομασθέντα ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων, «κῆτος καὶ σαῦρα», ἕνεκα τοῦ ὅτι ἡ ἐξωτερική των ὄψις, τὰ μακρὰ μέλη τοῦ σώματός των, ὁ λαιμὸς καὶ ἡ οὐρά των ὡμοίαζον πρὸς ὑπερμεγέθη σαῦραν, μὲ τὴν ὁποίαν τάξιν μόλις συγγενεύουσιν, ἐνῷ τὸ μέγεθος προσήγγιζε τὸ τοῦ κήτους. Ἦσαν τὰ μεγαλείτερα ζῷα, ἐξ ὅσων ποτὲ ἐπάτησαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἦσαν οἱ ἀπόλυτοι μονάρχαι τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἐπὶ τῶν ἡμερῶν των.

Ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι ἐξερευνηταί, οἱ Καθηγηταὶ *Marsh* καὶ *Cape* εἶχον προηγουμένως κάμει πολλὰς ἐνδιαφερούσας ἀνακαλύψεις εἰς διάφορα μέρη τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων, ὁ καθηγητὴς *Osborn* διηύθυνε τὴν πρώτην του ἐκστρατείαν τῷ 1897 καὶ ἤρχισε τὰς ἐρεύνας του εἰς τὸ μέσον τῶν πεδιάδων *Garamie*, πλησίον τῶν ἀποτόμων ὀχθῶν τοῦ *Como*, εἰς τὸ Νότιον Κεντρικὸν *Wyoming*. Ἐδῶ ἐστρατοπέδευσεν ὑπεράνω τοῦ ἀπεράντου προϊστορικοῦ κοιμητηρίου τῶν δεινοσαύρων. Αὗται αἱ ἐπιτάφιοι κοῖται, ἐντὸς τῶν ὁποίων οἱ μεγάλοι δεινόσαυροι ἔκειντο τεθαμμένοι, εἶνε, κατὰ τὸν Καθηγητὴν *Osborn*, περίπου 274 ποδῶν βάθους καὶ ἀναπαριστῶσι τὰς διαφόρους γεωλογικὰς καταστάσεις τῆς ἱστορίας τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς.

Κατὰ πρῶτον λοιπόν, ἐκπληκτικὴ μαρτυρία τῆς παρουσίας τῶν παρακειμένων τεθαμμένων μορφῶν τῆς ἐκλειψάσης ζωῆς ἐσημειώθη ὑπό τινος περιπλανωμένου Μεξικανοῦ ποιμένος, ὅστις εἶχε συλλέξει σειρὰν λίαν φαιῶν ὀγκολίθων, ἐκλαβὼν αὐτοὺς διὰ συνήθεις λίθους, ἐνῷ πραγματικῶς ἦσαν ἀπελιθωμένα ὀστᾶ. Ταῦτα μετεχειρίσθη δὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς καλύβης του. Ἐπειδὴ τὸ μέρος τοῦτο ἀπέδωσε μερικὰ τῶν παραδοξωτέρων καὶ μεγαλειτέρων ζῴων τοῦ παρελθόντος, καταλλήλως ὠνομάσθη Λατομεῖον τῆς Ὀστεΐνης Καλύβης. Μόνον δὲ 7,250 πόδες τοῦ λατομείου τούτου ἐξηρευνήθησαν συστηματικῶς ὑπὸ τοῦ Μουσείου ἐπὶ ἡμίσειαν δωδεκάδα ἐκστρατειῶν, καὶ ὅμως ἡ εὕρεσις τῶν τοῦ ὀρυκτοῦ θησαυρῶν ὑπῆρξε φαινομενική. Πλέον τῶν τετρακοσίων καὶ ὀγδοήκοντα τριῶν μερῶν, ἅτινα παρίστων ἑβδομήκοντα τρία διάφορα ζῷα, ἀνευρέθησαν. Ἄλλα εἶνε ἀκόμη τεθαμμένα εἰς τὸ ἀχανὲς κοιμητήριον, ἀναμένοντα τὴν σκαπάνην μελλόντων ἀνασκαφέων.

Ἡ σπουδαιοτέρα εὕρεσις καὶ ἡ πρώτη ὡς πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔποψιν ἦτον ὁ σκελετὸς τοῦ γιγαντιαίου δεινο-βροντοσαύρου, ὅστις, παμμέγιστος καὶ λίαν ἐντελής, εὑρέθη ἀνεσκαμμένος περὶ τὰ τέσσαρα μίλλια πρὸς νότον τοῦ Λατομείου τῆς Ὀστεΐνης Καλύβης. Ὁ τυχηρὸς καὶ εὐτυχὴς ἐξερευνητής, τοῦ ὁποίου οἱ ὀξεῖς ὀφθαλμοὶ ἔκαμον τὴν ἀξιοπαρατήρητον ταύτην καὶ ἀξιομνημόνευτον τοῦ ὀρυκτοῦ ἀνακάλυψιν, ἦτον ὁ κ. *Walter Granger*. Εἰς τὴν ὀρυκτοθηρίαν ἡ ἐπιστήμη δὲν παίζει κανένα ρόλον, καὶ καθὼς ἡ χρυσοθηρία, οὕτω καὶ αὕτη εἶνε καθαρῶς ζήτημα τύχης. Ὁ ἐξερευνητὴς οὐδέποτε γνωρίζει ποῦ θὰ ἀνασκάψῃ θησαυρόν τινα καὶ μάλιστα ἐὰν θὰ τὸν ἐπιτύχῃ ἄφθονον. Εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ στοιχεῖον τῆς τύχης, τὸ ὁποῖον κάμνει τὴν ἐξερεύνησιν κάπως θελκτικήν.

Ὁ γεγυμνασμένος ἐξερευνητὴς δὲν εἶνε μόνον φυσιοδίφης, ἀλλὰ καὶ γεωλόγος. Γνωρίζει τὸ χρῶμα τῶν βράχων, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶνε πολὺ πιθανὸν νὰ εὑρίσκωνται ὀρυκτά, καὶ ὁ ὀφθαλμός του εἶνε τόσον ταχύς, ὥστε νὰ διακρίνῃ τεμάχιον ὀστοῦ προεξέχον ἐνὸς βράχου ἢ κείμενον μεταξὺ διαφόρων πετρωμάτων. Ἐνίοτε περιμένει ἑβδομάδας ἢ μῆνας, καὶ μάλιστα ὁλόκληρον ἐποχήν, ἄνευ ἐπιτυχίας. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1899, ὁ κ. *Granger* ἐξεκίνησεν, ὅπως μεταβῇ εἴς τι μέρος ἀπέχον τρία μίλλια ἀπὸ τὸ Λατομεῖον τῆς Ὀστεΐνης Καλύβης, διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἐκ νέου τοποθεσίαν, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὁποίας εἶχε συλλέξει τὴν προηγουμένην ἐποχὴν τοῦ 1898 δύο περιπλανώμενα τεμάχια σπονδύλων οὐρᾶς. Τὰ δύο ταῦτα τεμάχια τὸν ἐβεβαίωσαν περὶ τῆς ὑπάρξεως εἰς τὰ πέριξ λειψάνων ὀρυκτῶν.

Ὁ κ. *Granger* ἤρχισε προσεκτικῶς τὴν ἀνασκαφὴν καὶ δὲν εἶχε σκάψει πλέον τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ποδῶν, ὅπου ἄλλοι σπόνδυλοι εὑρέθηταν, οἵτινες ἀντεστοίχουν εἰς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους εἶχε συλλέξει τὴν προηγουμένην ἐποχή. Μὲ διπλάσιον ἐνθουσιασμὸν ἡ ἀνασκαφὴ ἐξηκολούθησε καὶ βαθμηδὸν παρουσιάσθη μέγα μέρος σπονδύλων, ὄντων ἔτι προσηλωμένων εἰς τὰς πλευράς. Κατόπιν ἐπισταμένης ἐξετάσεως ἀνεγνωρίσθη ἀμέσως ὡς μέρος μεγάλου ἀμφιβίου δεινοσαύρου καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι ἦτο ἓν ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ὀρυκτολαφύρων, ἐξ ὅσων ποτὲ ἀνεσκάφησαν καὶ κατάλληλος κλίμαξ διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἐποχῆς. Εἰς μίαν σχεδὸν συμπαγῆ ἔκτασιν γῆς, πλέον τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου σκελετοῦ εὑρέθησαν, ἐξαιρετικὴ περίπτωσις εἰς τὰς ἀνακαλύψεις τῶν ὀρυκτῶν. Ὅλον τὸ θέρος τοῦ 1899 κατηναλώθη εἰς τὸ νὰ ἐξάξωσι τὸν ὀγκώδη σκελετὸν καὶ ἑτοιμάσωσι τὰ διάφορα μέρη πρὸς μεταφοράν. Ἡ ἐξαγωγὴ δὲ τοσούτου βαρέως πράγματος, χωρὶς νὰ βλάψωσι τὰ εὔθραστα ὀστᾶ καθὼς ἦσαν τεθαμμένα ἐντὸς εἰς τὴν ἀσθενῆ καὶ συντετριμμένην μάζαν βαρέων πηλωδῶν πετρωμάτων, εἶνε βραδεῖα καὶ λεπτὴ ἐργασία, ἀπαιτοῦσα ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ ἐπιδεξιότητα. Ὅπως λοιπὸν βεβαιωθῶσι περὶ τῆς ἀσφαλείας κατὰ τὴν φόρτωσιν καὶ περὶ τῆς στερεότητος τῶν κατεθραυσμένων ὀστῶν, τὰ ἔδεσαν, καθ' ὃν τρόπον χειροῦργος θὰ ἐπέδενε κεκομμένον πόδα. Μέρη δὲ τοῦ σκελετοῦ, τὰ ἐνέκλεισαν μέσα εἰς στρώματα γύψου καὶ τὰ ἐστερέωσαν μὲ τεμάχια ξύλου, τὰ ὁποῖα ἔδεσαν σφιχτὰ πέριξ μὲ ὑγρὰν ἀκατέργαστον βύρσαν.

Εἰς τὸ παλαιοντολογικὸν χημεῖον περὶ τὰ δύο σχεδὸν ἔτη κατηναλώθησαν, ὅπως ἀφαιρέσωσι τὸν τύπον (μήτραν), συναρμόσωσι καὶ συγκολήσωσι τὰ εὔθραυστα καὶ συντετριμμένα ὀστᾶ, καὶ ἀναπληρώσωσι τὰ ἐλλείποντα μέρη μὲ ἐχρωματισμένον γύψον. Ὁ κ. Aham Herman, κύριος διασκευαστής, ὅστις ἐπέδλεπε τὴν λεπτὴν ταύτην ἐργασίαν. ἐπὶ πλέον τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ἐμελέτησε, καὶ ἀνεσκεύασεν ὀστᾶ δεινοσαύρου καθ' ὅλα τὰ διάφορα αὐτῶν σχήματα, δαπανήσας 16 ἔτη μετὰ τοῦ τέως Καθηγητοῦ March τοῦ yale. Ἡ εὑρεῖα τοῦ κ. Herman πεῖρα τὸν εἶχε κάμει παρελθόντα κύριον τῆς τέχνης του, ὅπερ καταφανῶς δεικνύεται εἰς τὸ τελευταῖον του ἔργον.

Ἴσης σχεδὸν σπουδαιότητος μὲ τὴν καθ' ἑαυτὸ ἀνακάλυψιν τοῦ ζῴου, ἦτο τὸ ὑπέροχον ἔργον τοῦ νὰ διασκευασθῇ τὸ μέγα κῆτος, οὕτως ὥστε νὰ φαίνηται, ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὴν πρὸς περίπατον φυσικὴν στάσιν. Τὸ τοιοῦτον, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ἑνὸς ὁποιουδήποτε αὐθεντικοῦ προτύπου ἢ διαγράμματος, θὰ ἦτο ἀπολύτως πρωτότυπος κατασκευή. τὴν ὁποίαν εὐφυῶς ἐσκέφθη καὶ ἐξειργάσθη ὁ Καθηγητὴς *Osborn* καὶ οἱ σύντροφοί του, προστεθείσης καὶ τῆς μηχανικῆς ἐπιδεξιότητος τοῦ κ. Herman.

Ὁ κ. Herman ἐφήρμοσε νέον σύστημα συγκολλήσεως, δηλαδὴ τὸ τῆς χαλαρᾶς καὶ ἐλευθέρας διασκευάσεως, κατὰ τὸ ὁποῖον ἕκαστον μέλος, πλευρὰ καὶ τεμάχιον σπονδύλου δύναται ἰδιαιτέρως νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τοῦ σκελετοῦ καὶ νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ νέου. Ὡς ἐκ τούτου, τὰ διάφορα μέρη ἦσαν διαρκῶς προσηλωμένα ἐπὶ σιδηρᾶς ῥάβδου, ἥτις ἐξετείνετο διὰ μέσου τοῦ πλήρους ὀπῶν σκελετοῦ τοῦ κήτους. Ἡ τοποθέτησις καὶ προτάρμοσις τῶν ὀγκωδῶν λιθοστῶν ἀπῄτει πλέον προσεκτικὰς δοκιμάς. Νέαι θέσεις καὶ διορθώσεις ἐγίνοντο κατόπιν ἑκάστης ἐπιθεωρήσεως. Μετεχειρίσθη δὲ πρὸς τοῦτο μέγα ἐκρίωμα, ὕψους 25 ποδῶν μὲ σχοινία καὶ διάφορα ἐξαρτήματα καὶ μὲ χαλυβδίνους ἁλύσεις, πρὸς ἀνύψωσιν τῶν βαρέων μελῶν καὶ τοποθέτησιν αὐτῶν εἰς τὰς θέσεις των, τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ μόνου ζυγίζοντος 570 λίτρας.

Ὁ κ. Herman μετὰ τεσσάρων γεγυμνασμένων βοηθῶν εἰργάζοντο ἀδιακόπως εἰς τὸ ὑπερμέγεθες τοῦτο ἔργον ἐπὶ τρία ἔτη, μόλις περατώσαντες αὐτὸ ἐντελῶς ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς τελευταίας ἐνάρξεως τῆς ἐκθέσεως τῆς Αἰθούσης τοῦ Δεινοσαύρου. Ὁ καταναλωθεὶς μόνον χρόνος ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τούτων θὰ ἰσοδυνάμει πρὸς ἐργασίαν, ἥτις θὰ τοῖς ἀπέδιδε 15,000 δολλαρίων περίτου, καθότι οἱ ἐργάται οὗτοι θὰ ἠδύναντο νὰ κτίσωσι κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα τρία ἢ τέσσαρα τριώροφα πλίνθινα οἰκήματα, μὲ ὅλας τὰς νεωτέρας τελειοποιήσεις. Πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ βάρους τῶν μεγάλων ὀστῶν τῶν μελῶν τοῦ σώματος καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης, μετεχειρίσθησαν βαρέως κατειργασμένον σιδηροῦν σωλῆνα, μεγάλου μεγέθους. Τὸν ἔκαψαν καὶ τὸν ἐκαμπύλωσαν, διὰ νὰ φαίνηται τὸ περισσότερον ὡς ἐκ φύσεως γωνιώδης, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐστερέωσαν τὰ ὀστᾶ. Ἡ ἐργασία πρὸς κάμψιν καὶ κατασκευὴν τοῦ σιδηροῦ σκελετοῦ δὶν ἦτο ἁπλοῦν κοινὸν μηχανικὸν ἔργον ὡς φαίνεται. Τὸ νὰ πλησιάσωσιν ὡς ἔγγιστα τὴν πρὸς περίπατον στάσιν τοῦ ζῴου, ὅταν ἔζη, ἦτον ὁμοίως δύσκολον πρόβλημα. Τὸ τοιοῦτον κατέστη πρὸ πάντων δύσκολον, ἕνεκα τοῦ ὅτι οὐδεμία ἀνατομικὴ ἢ ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν ὁμοιότης, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγός, ἦτο δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ μεταξὺ ἐκλειψάντων ἢ νεωτέρων ζῴων.

Οἱ ἀμφίβιοι δεινόσαυροι, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ζῷον τοῦτο ἀνήκει, ἐξηφανίσθησαν ἐκ τῆς γῆς πολὺ πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐποχῆς τῶν μαστοφόρων ζῴων, καὶ οἱ στενοὶ των συγγενεῖς, σαῦραι, κροκόδειλοι, κτλ. εἶνε τόσον διαφορετικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τὰς διαστάσεις των καὶ συνηθείας των, ὥστε πολὺ ὀλίγον βοηθοῦσιν εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν μελῶν καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος τοῦ βροντοσαύρου.

Ὁ Δόκτωρ W. D. Matthew. ἔφορος, σύντροφος τοῦ κ. Granger, τοῦ ἐφευρέτου, παρεδέχθη τὴν ἀκόλουθον μοναδικὴν καὶ ἱκανοποιητὴν μέθοδον. Ἔκαμεν ἀνατομίαν τῶν μελῶν τῶν κροκοδείλων καὶ ἄλλων ἑρπετῶν καὶ μετὰ προσοχῆς ἐπεξειργάσθη τὴν θέσιν, τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν κυριωτέρων μυῶν. Κατόπιν ἐμελέτησε τὰ ἀντιστοιχοῦντα ὀστᾶ τοῦ βροντοσαύρου καὶ ἐπεξειργάσθη τὴν θέσιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς συναρμογῆς τῶν ἀναλόγων μυῶν, οἵτινες μάλιστα ἠδύναντο ν' ἀναγνωρισθῶσιν ἀπὸ τὰς οὐλὰς καὶ τὰς ἐξοχὰς τὰς διατηρουμένας ἐπὶ τῶν ὀστέων.

Πρὶν ὁρίσῃ τὴν τελευταίαν των θέσιν, ἐσχεδίασε τὰ ὀστᾶ ἐπὶ μεγάλων φύλλων χάρτου τῆς ἰχνογραφίας, τὰ ὁποῖα ἐκρέμασε παραπλεύρως μὲ τὰ ἐξηστημένα μέλη ὑπὸ τὸ πειραματικὸν ἰκρίωμα. Τότε προσκαίρως ἐτοποθέτησε τὰ μέλη τοῦ βροντοσαύρου καὶ ἀνεπαρέστησε τὴν θέσιν καὶ τὸ μέγεθος ἑκάστου μυὸς διὰ πλατέος τεμαχίου χάρτου, ἐκτεινομένου ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως. Τότε ἦτο δυνατὸν νὰ μελεσῇ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν κίνησιν τῶν μυῶν ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ βροντοσαύρου καὶ νὰ συναρμολογήσῃ τὰ ὀστᾶ, μέχρις ὅτου εὑρεθῇ μηχανικῶς ὀρθὴ θέσις, ὁπότε τὰ μέλη ὁριστικῶς ἐτοποθετήθησαν.

Αἱ κριτικαὶ μελέται τοῦ σκελετοῦ, τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ καθηγητὴς Osborn καὶ οἱ σύντροφοί του, παρέχουσιν ἐνδιαφέροντα ζητήματα ὡς πρὸς τὴν ἰδιάζουσαν κατασκευὴν καὶ ὡς πρὸς τὰς συνηθείας τῆς ζωῆς τοῦ μεγάλου θηρίου. Ὡς πρὸς τὰς διαστάσεις καὶ τὴν ὄψιν, ὁ βροντόσαυρος δὲν ὡμοίαζε καθόλου μὲ οὐδὲν ἐκ τῶν ζώντων ζῴων. Εἶχε μακρὰν, πυκνὴν οὐρὰν, ὡς ἡ σαῦρα· μακρὸν, εὔκαμπτον λαιμόν, ὡς τὸν τῆς στρουθοκαμήλου· παχύ, κοντόν, γλισῶδες σῶμα· εὐθὺς δὲ καὶ ὀγκώδη, μέλη, καὶ ἀξιοσημείωτον μικρὰν κεφαλὴν διὰ τὸ πελώριόν του μέγεθος. Αἱ πλευραί, τὰ ὀστᾶ τῶν μελῶν καὶ τὰ ὀστᾶ τῆς οὐρᾶς ἦσαν κατ' ἐξαίρεσιν στερεὰ καὶ βαρέα. Οἱ σπόνδυλοι τῆς ῥάχεως, τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ κρανίου, τοὐναντίον, ἦσαν οὕτω πως κατεσκευασμένοι, ὥστε νὰ παρέχωσιν ἐλάχιστον βάρος.

Ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς ὀγκώδους κατασκευῆς τῶν ὀστῶν τῶν πλευρῶν, τῶν μελῶν, καὶ τῆς οὐρᾶς ὡς καὶ τῆς ἐλαφρᾶς κατασκευῆς τῶν ὀστῶν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ κρανίου, ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ ζῷον ἔζη εἰς ἀβαθῆ ὕδατα καὶ περιεφέρετο εἰς τὰ πέριξ, τρεφόμενον μὲ ἄφθονα μαλακὰ χόρτα. ἐπὶ τοῦ πυθμένος εὑρισκόμενα, ὃν ἀρκετὰ μακρὰν ἀπὸ τὴν προσέγγισιν τῶν σαρκοβόρων δεινοσαύρων, οἱ ὁποῖοι ἦταν οἱ κύριοί του ἐχθροί. Ὁ δὲ μακρὸς λαιμὸς διηυκόλυνε τὸ ζῷον νὰ περιφέρηται εἰς μέγα βάθος, ὅπου ἠδύνατο νὰ προμηθεύηται τροφήν, ἢ εἰς τοὺς κλάδους ἢ μεταξὺ τῶν μαλακῶν χυμωδῶν φυτῶν τοῦ πυθμένος. Ἡ σειρὰ τῶν παχέων καὶ βραχέων ὀδόντων του, ἐχόντων σχῆμα κοχλιαρίου, ἐχρησίμευον διὰ

νὰ δάκνῃ ἢ νὰ ἐκριζώνῃ τὰ τοῦ ὕδατος μαλακὰ φυτὰ ἀλλὰ τὸ ζῷον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μασσήσῃ τὴν τροφήν του καὶ θὰ τὴν κατέπινε βεβαίως χωρὶς νὰ τὴν μασσήσῃ, ἐπειδὴ δὲν εἶχε μυλόδοντας. Ὁ ἐγκέφαλος ἐν συνόλῳ ἦτο καθ' ὑπερβολὴν μικρός, καὶ ἐδείκνυε μικρὸν βαθμὸν νοημοσύνης. Ἦτο δηλαδὴ ὁ βροντόσαυρος οὗτος ἓν ὑπερμέγεθες καὶ βραδυκίνητον αὐτόματον, ὁδηγούμενον μόνον ὑπὸ τοῦ ἑαυτοῦ ἐνστίκτου.

Κατὰ τὸν Καθηγητὴν Osborn ἦτο κυρίως ὑδρόβιον ζῷον, καταναλίσκον τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ καιροῦ του εἰς τὸ νὰ περιφέρηται εἰς τὰ ἀβαθῆ ἕλη, μὲ τὸ σῶμα ἐν μέρει βεβυθισμένον, ἀλλὰ καταφεύγον ἐνίοτε εἰς τὴν ξηρὰν πρὸς ὠοτοκίαν, ἢ δι' ἄλλους σκοπούς, διότι, πιθανῶς, καθὼς τὰ πλεῖστα τῶν ἑρπετῶν δυνατὸν καὶ οὗτος νὰ ἐγέννα ᾠά. Δὲν ὑπάρχει ἄμεσος μαρτυρία ὡς πρὸς τὸ μέγεθος ἑνὸς τοιούτου ᾠοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὰς πιθανὰς αὐτοῦ διαστάσεις, θὰ εἶχε περίπου δύο ποδῶν διάμετρον.

Ἡ ἐξαφάνισις ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς τοῦ μεγάλου γένους τῶν δεινοσαύρων, ἦτο σχεδὸν σύγχρονος καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Παλαιοντολόγοι, ἰδίως ὁ Καθηγητὴς Osborn, ἔχουσιν ἐκθέσει διαφόρους ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν καταστροφὴν ταύτην. Ἡ μὲν μία, ἀναρεῖ ὅτι μέγα ὀγκῶδες σῶμα, ἔχον ὀργανισμὸν τέρατος, μὲ ὀδόντας καταλλήλους δι' ἓν μόνον εἶδος τροφῆς, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνθέξῃ εἰς ἐκάστην μεταβολὴν τῆς γεωλογικῆς καταστάσεως, ἥτις θὰ προὐξένει τὴν ἔλλειψιν τῆς προμηθείας τῆς ἰδιαιτέρας τοῦ ζῴου τροφῆς καὶ τὸ ζῷον ὡς ἐκ τούτου συνεπῶς θὰ ἐξηφανίζετο τῆς ἀπὸ γῆς.

Ἄλλη τις εὐφυὴς καὶ βεβαία κάπως θεωρία τῆς ἐκλείψεως, εἶνε τὴν ὁποίαν παρεδέχθη ὁ Καθηγητὴς Gojot, ὅτι νέος ἐχθρός, πλέον θανάσιμος ἢ τὰ σαρκοβόρα σύγχρονα ζῷα, ὁ ὁποῖος ἐλυμαίνετο τὸν βροντόσαυρον, ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἔκλειψίν του. Οὗτος ἦτο ἓν μαστοφόρον ζῷον, ἔχον τὸ μέγεθος ἀκανθοχοίρου, τὸ ὁποῖον διαρκῶς ἀνεζήτει καὶ εὕρισκε τὰς φωλεὰς τῶν δεινοσαύρων, εἰσέδυε διὰ μέσου τῶν κελύφων τῶν ᾠῶν των καὶ κατέστρεφε τὰ μικρά.

Παραπλεύρως τοῦ οὕτω κατασκευασθέντος ἐν τῇ Αἰθούσῃ ταύτῃ δεινοσαύρου θὰ διασκευασθῇ ἐντὸς ὀλίγου ὁ τέλειος σκελετὸς τοῦ πανούργου ἐχθροῦ του, τοῦ σαρκοβόρου δεινοσαύρου, ὅστις ἐλυμαίνετο τὸ σῶμα τοῦ γεγονὸς ἀποδεικνυόμενον ὑπὸ τῶν σημείων τῶν ὀδόντων του, ὁμοιαζόντων μὲ σημεῖα λόγχης, καὶ ὑπὸ τῶν ῥυτίδων, τῶν εὑρεθέντων ἐπὶ τῆς οὐρᾶς ἄλλου βροντοσαύρου.

Ἐκ τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης»

Ἠλ. Σαλταφέρας

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΤΙ ΕΣΤΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΥΠΟ

ΔΙΟΜ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

Εἶνε ὁ πνευματισμὸς γεγονός τι ἢ εἶναι ἀγυρτικόν τι κατασκεύασμα τὸ ὁποῖον ἐκμεταλλεύονται ὁμάδες ἀγυρτῶν καὶ λαοπλάνων; ἢ μήπως εἶναι χίμαιρα ἐνυπάρχουσα μόνον ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἀνθρώπων φαντασιοπλήκτων ἢ κατεχομένων ὑπὸ παραισθήσεων ἢ ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Παθολογικῆς Ψυχολογίας ὑπαγομένων; Πρέπει νὰ ὁδηγηθῶσιν εἰς τὰ Φρενοκομεῖα χιλιάδες ἀνθρώπων ἐν τελείᾳ κατοχῇ τῶν φρενῶν αὐτῶν κατὰ τὰ ἄλλα διατελοῦντες, καὶ τῶν ὁποίων πλεῖστοι εἰσὶν ἐπιφανῆ τῆς κοινωνίας μέλη, τινὲς μάλιστα ὕψισται ἐπιστημονικαὶ κορυφαὶ καὶ οἵτινες πλήρη ἀρτιότητα αἰσθήσεων ἔχοντες, ἰσχυρίζονται, ὅτι βλέπουσι φαντάσματα, χεῖρας κινουμένας, νεφέλας μεταμορφουμένας εἰς ζῶντα καὶ αὐτοκινούμενα σώματα, ὅτι ἀκούουσι κρότους αὐτομάτως παραγομένους, κλειδοκύμβαλα καὶ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα αὐτομάτως ἁρμονικοὺς ἤχους παράγοντα καὶ μουσικὰς συμφωνίας ἐκτελοῦντα καὶ τὰ ὅμοια; Δεῖται ψυχιατρικῆς ἐξετάσεως ὁ Crookes, ὁ Wallace, ὁ Zoelner καὶ ἄλλαι ὕψισται τῆς Ἐπιστήμης κορυφαὶ οἵτινες βεβαιοῦσιν, ὅτι δι' ὅλης τῆς διανοίας καὶ τελείας φυσιολογικῆς λειτουργίας τῶν αἰσθήσεων αὐτῶν παρετήρησαν ἐπανειλημμένως τοιαῦτα φαινόμενα;

Ὁ πνευματισμὸς δὲν εἶναι οὔτε ἀγυρτεία, οὔτε χίμαιρα φαντασιοπληξίας καὶ παραισθήσεων οὔτε ἐν γένει προϊὸν παθολογικῶς λειτουργοῦντος ἐγκεφάλου ἀλλ' εἶναι γεγονός, εἶναι φαινόμενον πραγματικόν, ὡς εἶναι ὁ μαγνητισμός, ὁ ἠλεκτρισμός τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης ἐμπεριέχει πολλοὺς πυρῆνας ἀληθείας καὶ πραγματικότητος τοὺς ὁποίους ἡ ἀμάθεια ἡ ἐπιπολαιότης τῆς παρατηρήσεως καὶ πολλάκις ἡ ἀγυρτεία περικαλύπτουσιν ἐνίοτε μὲ πλεῖστα περιβλήματα ἀνακριβείας,

πλάνης καὶ ψεύδους. Ἀλλ' ὁ ἀληθὴς ἐπιστήμων καὶ ὁ βαθὺς ἐρευνητὴς εὐκόλως διακρίνει τὴν ἀπατηλὴν καὶ ψευδῆ περιβολὴν τὴν ὁποίαν ἀφαιρῶν θὰ ἀνεύρῃ τὸν πυρῆνα τῆς πραγματικότητος. Ὑπάρχουσιν, ἐπαναλαμβάνομεν, ἐν τῷ πνευματισμῷ πολλοὶ καὶ σημαντικοὶ πυρῆνες ἀληθείας καὶ πραγματικότητος παράφρων δὲ ἢ τοὐλάχιστον παθολογικῶς πείσμων εἶναι οὐχὶ ἐκεῖνος ὅστις πιστεύει, ἀλλ' ἐκεῖνος ὅστις δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ὕπαρξιν τῶν πρὸ τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ ἐν ἕλῃ τῇ ἐπιβολῇ τῆς πραγματικότητος ἐμφανιζομένων γεγονότων καὶ φαινομένων, ὡς παράφρων θὰ ἦτο καὶ ὁ ἀρνούμενος τὴν πραγματικότητα τοῦ Ἡλίου καὶ ἰσχυριζόμενος, ὅτι οὗτος εἶναι προϊὸν παραισθήσεων.

Ὑπάρχει καὶ μία τάξις ἐπιστημόνων σοβαρῶν ἄλλως, οἵτινες φεύγουσι τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐρεύνης καὶ κλείουσι μετὰ πεισμονῆς ἐρμητικῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ὅταν προβάλλῃ τις πρὸ αὐτῶν τὰ γεγονότα. Οἱ κύριοι οὗτοι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ φυσιολόγοι οἵτινες νομίζουσιν, ὅτι διὰ μόνης τῆς κρεουργήσεως μερικῶν βατράχων δύνανται νὰ λύσωσι πάντα τὰ προβλήματα τοῦ ἀγνώστου! οἱ κύριοι οὗτοι ἀπαξιοῦσι καὶ νὰ ἀκούσωσι κἂν περὶ πνευματιστικῶν φαινομένων βύουσιν ἐρμητικῶς τὰ ὦτα ὅταν ἀκούωσι γινόμενον περὶ αὐτῶν λόγον καὶ θεωροῦσιν ἐξευτελισμὸν νὰ κατέλθωσιν ἀπὸ τῆς μεγαλειότητος τοῦ ἐπιστημονικοῦ θρόνου αὐτῶν εἰς τὰ ταπεινὰ ἐδάφη τῆς ἐρεύνης τῶν τοιούτων φαινομένων! Οἱ Φυσιολόγοι οὗτοι εἶναι ἀληθεῖς φωτοσβέσται, σφαγιασταὶ καὶ στραγγαλιστοὶ πάσης προόδου τὴν αὐτὴν διαγωγὴν καὶ τὸ αὐτὸ πεῖσμα ἐδείκνυον μέχρι πρὸ δύο δεκαετηρίδων ἀκόμη καὶ διὰ τὰ φαινόμενα τοῦ ὑπνισμοῦ. Ἔκλειον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ἔδυον τὰ ὦτα ἐμαίνοντο καὶ ἐφρύαττον ὁσάκις ἤκουον νὰ γίνεται λόγος περὶ ὑπνισμοῦ καὶ τοὺς πειραματιζομένους ὑπνιστὰς ἐθεώρουν πάντας ἀνεξαιρέτως ἀγύρτας, τυχοδιώκτας καὶ οὐτιδανοὺς ἀνθρώπους, τοὺς δὲ ποιουμένους λόγον περὶ ὑπνισμοῦ ἢ ἐφιστῶντας τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὰ περὶ ὑπνισμοῦ λεγόμενα καὶ πειραματικῶς ἐκτελούμενα ἀμαθεῖς ἢ μωροὺς καὶ ἠλιθίους. Συνέβη ἡ ἐξῆς σκηνή, τῆς ὁποίας παρέστημεν αὐτόπται μάρτυρες πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἐν Μονάχῳ. Ὑπνωτιστής τις ἐπιστήμων, πολὺ μεμορφωμένος, οὗ τὸ ὄνομα δὲν ἐνθυμούμεθα ἐξετέλεσε πειράματα ὑπνισμοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Colosseum, παριστάμενων πολλῶν καὶ ἐκ τῆς τάξεως τῶν λογίων καὶ ἐπιστημόνων. Τὴν ἑπομένην ἡμέραν, ὁμὰς Ἰατρῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Ἰατρικῆς προσῆλθε πρὸς τὸν Καθηγητὴν τῆς Φυσιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Voit καὶ ἐξήγησεν αὐτῷ τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπνιστοῦ ἐκτελεσθέντα πειράματα, διαβεβαιώσασα αὐτὸν περὶ τῆς εἰλικρινείας τοῦ ὑπνιστοῦ καὶ τῆς πραγματικότητος πάντων ὅσα εἶδον. Ἡ αὐτὴ ὁμὰς κατὰ παράκλησιν τοῦ ὑπνιστοῦ εἶπεν εἰς τὸν Voit, ὅτι ὁ πειραματιστὴς εἶναι πρόθυμος νὰ προσέλθῃ πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ οἱωνδήποτε καὶ ὁσωνδήποτε ἄλλων ἐπιστημόνων, πειράματα πρόθυμος ὢν νὰ ὑποβληθῇ εἰς πάσας τὰς συνθήκας, αἵτινες θὰ ἐπεβάλλοντο αὐτῷ, ὡς διαπνεόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἐπιστήμην καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὴν τὸ ὑλικὸν τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ διὰ τὴν παιραιτέρω παρατήρησιν ἀνάλυσιν καὶ ἐξέτασιν. Σφοδρὰ ἀγανάκτησις κατέλαβε τότε τὸν Voit, ἀκούσαντα ταῦτα, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤστραπτον ἐξ ὀργῆς καὶ ἐστροβιλοῦντο ἐν ταῖς κόγχοις αὐτῶν, μαινόμενος δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, «gehen sie fort, sie sind alle verrückt, ich will nichts davon hören» ἤτοι «φύγετε ἀπ' ἐδῶ, εἶσθε πάντες παράφρονες, δὲν θέλω τίποτε νὰ ἀκούσω ἀπὸ αὐτά, τὰ ὁποῖα μοὶ λέγετε». Τὴν αὐτὴν διαγωγὴν ἐδείκνυον ὡς εἴπομεν, ἀναφορικῶς πρὸς τὸν ὑπνισμὸν καὶ πάντες οἱ φυσιολόγοι καὶ Ἰατροὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κλείοντες μετὰ πείσματος ἐρμητικῶς τὰς θύρας, δι' ὧν ἠνοίγοντο νέοι ὁρίζοντες ἐπιστήμης καὶ ἐρεύνης μέχρις οὗ ὁ διάσημος Charcot, ἐρευνήσας καὶ ἐξετάσας συστηματικῶς τὰ φαινόμενα, ἀπέδειξε δι' ἀκαταμαχήτων πειραμάτων καὶ ἀκριβεστάτων παρατηρήσεων τὴν πραγματικότητα τοῦ ὑπνισμοῦ καὶ τῶν συναφῶν αὐτῷ φαινομένων, τῶν ἐκδηλουμένων ἐν ἑκάστῃ τῶν τριῶν φάσεων αὐτοῦ τοῦ ληθάργου τῆς καταληψίας καὶ ὑπνοβασίας.

Δύο εἶναι αἱ κύριαι ἐνστάσεις, ἃς φέρουσιν οἱ μὴ παραδεχόμενοι τὸν πνευματισμὸν ἢ μᾶλλον οἱ μὴ θέλοντες νὰ ἐξετάσωσι καὶ ἐρευνήσωσιν αὐτόν. Πρῶτον, ὅτι τὰ φαινόμενα τοῦ πνευματισμοῦ εἶναι ἀκατανόητα καὶ ἀνεξήγητα καὶ ἀντιστρατεύονται πρὸς πάντας τοὺς γνωστοὺς νόμους τῆς Φυσικῆς, Χημείας καὶ Μηχανικῆς καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ πνευματισμὸς θέλει κυρίως νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὕπαρξιν ψυχῆς· ὅτι δηλαδὴ τὰ φαινόμενα τῆς συνειδήσεως δὲν ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ ἰδίως τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλ' εἶναι ἰδιότητες (δυνάμεις) οὐσίας τινὸς αὐθυποστάτου, ἐν στενῇ μὲν συναφείᾳ καὶ ἐξαρτήσει μετὰ τοῦ σώματος διατελούσης, ἀλλὰ καὶ αὐτοτελοῦς, ἐξακολουθούσης καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν ἐκείνου νὰ ὑφίσταται καθ' ἑαυτὴν καὶ νὰ ἐνεργῇ ἐλευθέρως καὶ τελει-

ότερον μάλιστα, ὡς ἀπαλλασσομένη ἐκ τῶν ἀτελειῶν καὶ τῶν περιορισμῶν, εἰς οὓς ὑποβάλλεται ἕνεκα τῆς μετ' αὐτοῦ συναφείας αὐτῆς 'Αλλ' ἡ φυσιολογία, λέγουσι, τὸ ζήτημα τοῦτο τῶν πνευματικῶν λειτουργιῶν ἔχει λελυμένον πρὸ πολλοῦ, κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον, ἀποδείξασα δι' ἀκαταμαχήτων πειραμάτων καὶ ἀκριβεστάτων παρατηρήσεων. ὅτι πάντα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα, αἰσθήματα, συναισθήματα ὀρέξεις βούλησις, μνήμη καὶ διάνοια εἰσὶ φυσιολογικαὶ λειτουργίαι τοῦ ἐγκεφάλου, φαινόμενα δηλαδὴ ἀπορρέοντα ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν ἐνεργειῶν τῶν τελουμένων ἐν τοῖς κυττάροις τῆς φαιᾶς οὐσίας τῶν ἡμισφαιρίων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, παυούσης μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἐγκεφαλικῆς λειτουργείας, παύουσι καὶ τὰ ψυχικὰ φαινόμενα ἡ συνείδησις σβέννυται καὶ ἡ προσωπικότης ἡμῶν διαλύεται

'Αλλ' ἀναφορικῶς πρὸς τὴν πρώτην ἔνστασιν, ὅτι δηλ τὰ πνευματιστικὰ φαινόμενα εἶναι ἀκατανόητα καὶ ἀνεξήγητα, ὡς μὴ συμβιβαζόμενα πρὸς τοὺς γνωστοὺς ἡμῖν νόμους τῆς Φυσικῆς χημείας καὶ μηχανικῆς, φέρομεν τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις. Πρῶτον, ὅτι ἐκ τῶν νόμων, οἵτινες διέπουσι τὸ σύμπαν, ἐλάχιστον μόνον μέρος γινώσκομεν, ἵνα διατυπώσωμεν ἀκριβέστερον τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα γινώσκομεν ἔχουσι λόγον πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀγνοοῦμεν, οὐχὶ ὡς μία σταγὼν ὕδατος πρὸς ὁλόκληρον τὸν ὠκεανόν, ἀλλ' ἀκριβῶς καὶ μαθηματικῶς ὡς τὸ μηδὲν πρὸς τὸ ἄπειρον κατ' ἀκολουθίαν τὰ φαινόμενα τοῦ πνευματισμοῦ δὲν εἶναι μὲν ἀπόρροια τῶν γνωστῶν ἡμῖν νόμων, ἀλλ' ἄλλων ἀγνώστων, τοὺς ὁποίους θὰ ἀνακαλύψωμεν καὶ θὰ καθορίσωμεν διὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς ἐρεύνης τῶν προκειμένων ἡμῖν φαινομένων. 'Αλλ' εἰς ποίαν γνωστὴν ἀρχὴν τῆς Φυσικῆς χημείας καὶ Μηχανικῆς ὑπάγονται αἱ ἀκτῖνες Ραϊντγκεν; Εἰς οὐδεμίαν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀμφισβητήσωμεν τὴν πραγματικότητα αὐτῶν; Αἱ ἀκτῖνες Ραϊντγκεν ὑπάγονται εἰς ἄλλους νόμους, τοὺς ὁποίους θὰ ἀνεύρωμεν καὶ θὰ καθορίσωμεν ἐξετάζοντες αὐτὰ ταῦτα τὰ φαινόμενα τῶν ἀκτίνων τούτων. Τί ἐστὶν ἐξήγησις φαινομένου τινός; ἐξηγεῖν φαινόμενόν τι σημαίνει ἀποδεικνύειν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι ἀναγκαία συνέπεια γνωστῆς τινος ἀρχῆς. Ἐξηγεῖν π. χ. τὴν ἀστραπὴν σημαίνει ἀποδεικνύειν, ὅτι αὕτη εἶναι φαινόμενον ὑπαγόμενον εἰς τοὺς γνωστοὺς νόμους τῆς ἐξ ἐπιδράσεως ἠλεκτρίσεως. Ἐξηγεῖν τὰ ὀπισθεν τῶν κατόπτρων ὁρώμενα εἴδωλα σημαίνει ἀποδεικνύειν ὅτι ταῦτα εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῶν νόμων τῆς ἀντανακλάσεως τοῦ φωτός. Τίνα ἀξίωσιν λοιπὸν προβάλλουσιν οἱ θέλοντες νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτοῖς τὰ φαινόμενα τοῦ πνευματισμοῦ; προφανῶς νὰ ὑπαγάγωμεν αὐτὰ εἰς γνωστοὺς νόμους καὶ ἀρχάς ἀλλ' ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι ταῦτα δὲν ὑπάγονται εἰς γνωστοὺς νόμους, ἀλλ' εἰς ἄλλους ἀγνώστους ὡς καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν καθ' ὑπόστασιν καὶ κατ' ἔμφασιν εἰδώλων, διὰ τῶν κοίλων σφαιρικῶν κατόπτρων, ὑπ' οὐδένα γνωστὸν νόμον ὑπήγοντο πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν νόμων τῆς ἀντανακλάσεως τοῦ φωτός ὡς καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν συζυγῶν ἑστιῶν καὶ τῶν καθ' ὑπόστασιν εἰδώλων τῶν ἀμφικύρτων φακῶν, εἰς οὐδένα γνωστὸν νόμον ὑπήγοντο πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν νόμων τῆς διαθλάσεως, ὡς καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ οὐρανίας Ἴριδος, εἰς οὐδένα γνωστὸν νόμον ὑπήγετο πρὸ τοῦ Νεύτωνος, πρὸ τοῦ δηλ. οὗτος ἀνακαλύψῃ, ὅτι τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου δὲν εἶναι ἁπλοῦν, ἀλλὰ σύνθετον ἐξ ἑπτὰ ἁπλῶν χρωμάτων, ὡς τέλος ἡ ἀστραπὴ ἦτον ἀνεξήγητος, δὲν ὑπήγετο δηλ. εἰς οὐδεμίαν γνωστὴν ἀρχὴν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἐξ ἐπιδράσεως ἠλεκτρίσεως. Τὸ νὰ μὴ δυνάμεθα λοιπὸν νὰ ἐξηγήσωμεν φαινόμενόν τι ἢ σειρὰν φαινομένων τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ λόγον τῆς μὴ παραδοχῆς αὐτῶν. Ἐσυνειθίσαμεν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν καθημερινῶς, ὅτι αἱ Ἐπιστῆμαι ἐξηγοῦσι σειρὰν ὁλόκληρον φαινομένων τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, τοῦ μαγνητισμοῦ, τῆς θερμότητος, τῆς βαρύτητος κλπ., ἀλλ' ἡ ἐξήγησις, ἣν δίδουσιν αἱ Ἐπιστῆμαι δὲν εἶναι ριζικὴ καὶ θεμελιώδης, ἀλλὰ κατ' ἐπίφασιν μόνον καὶ προσεχής δὲν εἶναι ἀπόλυτος ἀλλὰ σχετική. Αἱ ἐπιστῆμαι προχωροῦσι κατὰ τὸν ἑξῆς τύπον ἐν τῇ ἐξηγήσει καὶ ἀναλύσει τῶν φαινομένων· τὸ α εἶναι συνέπεια τῆς ἀρχῆς β, τὸ δὲ β συνέπεια τῆς ἀρχῆς γ, τὸ γ τῆς ἀρχῆς δ καὶ οὕτω καθεξῆς καὶ ἐπὶ τέλους ποιοῦντσι στάσιν εἰς στοιχεῖον, εἰς ἀρχήν τινα Χ, τὴν ὁποίαν καλοῦσι θεμελιώδη ἀρχήν (principium). 'Αλλ' οἱ θεμελιώδεις αὗται ἀρχαὶ δὲν εἶναι ἀπόλυτοι, ἀλλὰ σχετικαὶ ἀλήθειαι, χρήζουσαι καὶ αὗται ἐξηγήσεως, ἤτοι τὸ πνεῦμα ποιεῖται προσωρινῶς μόνον στάσιν ἐνταῦθα, ζητεῖ ὅμως νὰ ὑπαγάγῃ καὶ ταύτας εἰς ἄλλας ἀρχὰς γενικωτέρας, τὸ ὁποῖον καὶ ἂν ἐπιτύχῃ πάλιν δὲν ἐπεράτωσε τὴν περαιτέρω ἔρευναν αὐτοῦ, διότι τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν Χ ἐν ᾗ εἶχε σταθῇ, ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ καὶ αὐτήν, ἤτοι νὰ ὑπαγάγῃ εἰς ἄλλην θεμελιωδεστέραν Χ', ἣν πάλιν θὰ ζητήσῃ νὰ ὑπαγάγῃ εἰς ἄλλην ἔτι θεμελιωδεστέραν Χ'' καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπ' ἄπειρον Οὕτως ἡ ἐνδόμυχος φύσις καὶ θεμελιώδης αἰτία τῶν φαινομένων, ἅτινα προσβάλλουσι καθ' ἑκάστην στιγμὴν τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, εἶναι ἄγνωστος καὶ μυστηριώδης. Γινώσκομεν πάντας τοὺς νόμους τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων, ὅτι π. χ. τὰ σώματα πίπτοντα διανύουσι διαστήματα ἀνάλογα πρὸς τὰ τετράγωνα τῶν χρόνων, ἐν οἷς ταῦτα διηνύθησαν, ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος, εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τοῦ νόμου, ὅτι ἡ ταχύτης τῶν πιπτόντων σωμάτων αὐξάνεται ἀναλόγως τοῦ χρόνου, ἀλλ' ὁ νόμος οὗτος εἶναι πάλιν ἀναγκαία συνέπεια τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ βαρύτης εἶναι δύναμις συνεχὴς καὶ σταθερά ἀλλὰ διὰ τί ἡ βαρύτης εἶναι δύναμις συνεχὴς καὶ σταθερά; (διὰ μικρὰ ὕψη). Ἐνταῦθα ὁ νοῦς ἡμῶν μένει στάσιμος, δὲν προχωρεῖ περαιτέρω, διότι ἡ ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο εἶναι συναφὴς καὶ συμφυὴς πρὸς τὸ βαθύτερον καὶ θεμελιωδέστερον ζήτημα τί εἶναι ἡ βαρύτης, ἡ αἰτία δηλ. ἡ ἀναγκάζουσα τὰ σώματα νὰ φέρωνται πρὸς τὴν γῆν; Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἱστάμεθα πρὸ τοῦ ἀγνώστου, ἡ Ἐπιστήμη κλείει τὸ στόμα αὐτῆς. Οὕτω λοιπὸν ἡ θεμελιώδης, ἡ οὐσιώδης καὶ ριζικὴ ἐξήγησις τῶν φαινομένων τῆς βαρύτητος μένει ἡμῖν ἄγνωστος· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ πάντα τὰ ἄλλα φαινόμενα ἠλεκτρισμοῦ, μαγνητισμοῦ κλπ. Μία σειρὰ φαινομένων τῆς οὐρανίου μηχανικῆς κλπ. ἐξηγεῖται διὰ τοῦ θεμελιώδους νόμου, ὅτι τὰ σώματα ἕλκουσιν ἄλληλα κατὰ λόγον ἀντίστροφον πρὸς τὰ τετράγωνα τῶν ἀποστάσεων· ἀλλ' ἐνταῦθα μένει πάλιν τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἐν στάσει, ἐν τῷ παρόντι τοὐλάχιστον, διότι θὰ ἐρωτήσωμεν καὶ πάλιν· καὶ διατί τὰ σώματα ἕλκουσιν ἄλληλα κατὰ λόγον ἀντίστροφον πρὸς τὰ τετράγωνα τῶν ἀποστάσεων; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἡ ἐπιστήμη μένει ἄναυδος. Ἡ ἀστραπὴ καὶ σειρὰ ὁλόκληρος ἠλεκτρικῶν φαινομένων ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐξ ἐπιδράσεως ἠλεκτρίσεως, ἀλλὰ πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἐξ ἐπιδράσεως ἠλέκτρισις, πῶς ἐξηγοῦνται οἱ ἄλλοι θεμελιώδεις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ νόμοι, ὅτι π.χ. σώματα ὁμωνύμως ἠλεκτρισμένα ἀπωθοῦνται, ἑτερωνύμως δὲ ἕλκονται; Διὰ τί αἱ ἠλεκτρικαὶ ἕλξεις καὶ ἀπώσεις εἰσὶν ἀντιστρόφως ἀνάλογοι πρὸς τὰ τετράγωνα τῶν ἀποστάσεων; Διὰ τί δύο ἠλεκτρικὰ ρεύματα παράλληλα καὶ τῆς αὐτῆς φορᾶς ἕλκουσιν ἄλληλα, ἀντιθέτου δὲ φορᾶς καὶ παράλληλα ἀπωθοῦνται; Διὰ τί ἡ ὕαλος τριβομένη διὰ μαλλίνου ὑφάσματος ἠλεκτρίζεται θετικῶς, αἱ δὲ ρητινώδεις οὐσίαι ἀρνητικῶς; Εἰς πάντα τὰ θεμελιώδη ταῦτα ζητήματα ἡ Ἐπιστήμη ἡ οὐδεμίαν ἀπόκρισιν δίδει ἢ λίαν βεβιασμένην καὶ ἐξεζητημένην καὶ μὴ δυναμένην νὰ πείσῃ τὸ πνεῦμα βαθέως ἐρευνητοῦ. Θεμελιώδης φυσιολογικὴ ἀρχὴ εἶναι, ὅτι ἵνα παραχθῇ αἴσθημά τι οἱονδήποτε, πρέπει ὁ ἐρεθισμὸς νὰ διαπεραιωθῇ μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου πρέπει δηλ, ἡ ἄγνωστος ἐκείνη ἀλλοίωσις καὶ τροποποίησις τῆς ἐνδομύχου καταστάσεως τοῦ ἀξονικοῦ τῶν νεύρων κυλίνδρου, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν ἐρεθισμὸν νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν κυττάρων τῆς φαιᾶς οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νὰ προκαλέσῃ ἐν αὐτοῖς ἄγνωστον ἀλλοίωσιν τῆς ἐνδομύχου φυσικοχημικῆς συστάσεως αὐτῶν, ἥτις καὶ ἐνταῦθα ὀνομάζεται ἐρεθισμός. 'Αλλὰ πῶς τὸ ἐν τοῖς κυττάροις φυσικοχημικὸν φαινόμενον, ὁ ἐρεθισμός, μεταβάλλεται εἰς ψυχικὸν εἰς εἰκόνα, παράστασιν, ἰδέαν; Ἰδοὺ τὸ μυστήριον, μυστήριον οὐχ ἧττον ἀκατανόητον καὶ ἀνεξήγητον τοῦ τῆς ἐμφανίσεως φάσματος ἢ τῆς αὐτομάτου κινήσεως ἀντικειμένων καὶ τῶν ἄλλων πνευματιστικῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσιν οἱ μὴ παραδεχόμενοι τὸν πνευματισμὸν νὰ τοῖς ἐξηγήσωμεν.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΑΝ ΕΠΑΥΣΑ

Ἂν ἔπαυσα νὰ τραγουδῶ!
ἂν ἔπαυσα νὰ ψάλλω...
εἶν' ἡ καρδιά μου ναός
εἶνε θυσιαστῆρι
εἶνε πανώριο θρήσκευμα
κι' ἀκόμη ποιὸ μεγάλο!

Εἶνε κλησιᾶς βαγγέλιο
τοῦ ἱεροῦ ἡ πύλη
εἶν' ὁ σταυρὸς τῆς πίστεως
ὁ κρίνος τῆς πορθένου
τοῦ Γολγοθᾶ τὸ Πάνθεο
καὶ Ἅγιο κανδύλι!

Ἂν ἔπαυσα νὰ τραγουδῶ!
κ' ἡ Μοῦσα μου νὰ ψάλλῃ...
ποιὸς ξέρει σὲ πειὰ ὄνειρα
γυρνοῦν οἱ λογισμοί μου
σὲ τί πλατιὰ οὐράνια
σὲ ποιὰ μεγάλα κάλλη
εὑρίσκετ' ἡ ψυχή μου;...

Σοφία Κ. Οἰκονομίδου.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

Ἡ Ἁγία Σοφία εἶνε σχεδὸν τετράγωνος, ἔχουσα ἔκτασιν 77 μέτρων ἐπὶ 76.70, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ πάχους τῶν τοίχων. Ὁ θόλος ἔχει διάμετρον 31—32 μέτρων, ἅπασα δὲ ἡ οἰκοδομὴ λαμβάνει τὸ φῶς διὰ 40 θυρίδων· κατὰ δὲ τὸν Βυζάντιον ἐκ 44. Πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ θόλου μετεχειρίσθησαν πλίνθους τῆς Ρόδου, αἵτινες, σπογγώδεις οὖσαι, εἶχον μόλις τὸ πέμπτον τοῦ βάρους τῶν κοινῶν πλίνθων. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὑπαιθρίου αὐλῆς κατεσκευάσθη κομψὴ μαρμαρίνη φιάλη, ἐπὶ τοῦ περιχειλώματος

τῆς ὁποίας ἐχαράχθη ἡ καρκινικὴ ἐπιγραφή. Νῖψον ἀνομήματα μὴ μόνον ὄψιν. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐκλήθη καρκινική, διότι ἀναγινώσκεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐκ δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερά.

Τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς εἶχεν ἀναθέσει εἰς δύο ἀρχιτέκτονας τὸν Ἀνθέμιον καὶ τὸν Ἰσίδωρον. Οὗτοι κατήρτισαν τὸ σχέδιον τοῦ ναοῦ· πάραυτα δὲ διάφοροι πόλεις προσέφερον ὅ,τι εἶχον καλὸν διὰ τὴν οἰκοδομήν. Ἡ Ρώμη, ἡ Ἀντιόχεια ἡ Ἔφεσος ἡ Συρία καὶ αὐταὶ αἱ Ἀθῆναι συνεισέφερον τὸν ἔρανον αὐτῶν εἰς διακόσμησιν τῆς ἐγειρομένης ἐκκλησίας. Κίονες καὶ κιονόκρανα ἐκ πολυποικίλων λίθων, διαφόρου ρυθμοῦ καὶ μεγέθους, μετεκομίζοντο εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ πέλεκυς τοῦ λιθοξόου συναρμολογῶν ταῦτα πάντα, καθίστα ἁρμόδια, ἵνα χρησιμεύσωσιν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν διαγραμμάτων τοῦ ἀρχιτέκτονος.

100 ἀρχιτεχνῖται, ἕκαστος τῶν ὁποίων εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγάς του 100 ἐργάτας, ἤρχισαν τὴν οἰκοδομήν, ἧς τὸν θεμέλιον λίθον ἔθετο ὁ αὐτοκράτωρ χοροστατοῦντος τοῦ πατριάρχου Εὐτυχίου. Τοσαύτην δὲ σπουδὴν καὶ μέριμναν ἐδείκνυεν ὁ Αὐτοκράτωρ ὑπὲρ τῆς ταχείας καὶ ἀκριβοῦς τοῦ ἔργου περατώσεως, ὥστε διέτασε καὶ κατεσκευάσθησαν οἰκήματα πλησίον, ἔνθεν νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν ἐργασίαν καὶ προσέτι εὐκτήριον, ὅπως προσεύχεται. Συντελεσθέντος τέλος τοῦ ναοῦ, ἐγκαινιάσθη οὗτος τῇ 24 Δεκεμβρίου τοῦ 537. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπορεύθη εἰς τὴν τελετὴν ἐπὶ πολυτελοῦς τεθρίππου, ὅτε δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, στὰς πρὸ τοῦ ἀμβωνος ἐκπληκτος ἐκ τῆς χαρᾶς, ἀνεφώνησε: Δόξα τῷ Θεῷ, ἀξιώσαντί με εἰς τέλος ἐνεγκεῖν τὸ τοιοῦτον ἔργον. Νενίκησά σε, ὦ Σολωμών!»

Ὁ μεγαλοπρεπὴς οὗτος ναός, θεμελιωθεὶς τῷ 532, ἐπερατώθη τῇ 24 Δεκεμβρίου τοῦ 537, ἤτοι ἐν διαστήματι 5 ἐτῶν. Ἓν ἔτος πρὸ τῆς συντελέσεως τοῦ ναοῦ συνεπληρώθη καὶ ὁ μέγας χάλκινος κίων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστήθη ὁ κολοσσιαῖος ἀνδριὰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ ναοῦ διακόσμησις ἦτο τι ἀληθῶς μυθῶδες, ἡ δὲ τέχνη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, θαρρυνομένη ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐξέφρασε τὴν τελευταίαν λέξιν της ἐν τῷ πρωτοφανεῖ ἐκείνῳ ἔργῳ. Τὸ εἰκονοστάσιον ἐκαλύπτετο ἅπαν ὑπὸ γυμνῶν πλακῶν ἐξ ἀργύρου, οἱ δὲ περικοσμοῦντες αὐτὸ 12 κίονες ἦσαν καὶ οὗτοι ἐκ καθαροῦ ἀργύρου. Ἡ ἁγία τράπεζα ἦτο ἓν τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς βυζαντινῆς τέχνης διότι ἀρχιτεκτονική χρυσοχοϊκὴ καὶ χρυσοποικιλματικὴ συνῆλθον ὁμοῦ ὅπως κατασκευάσωσι εὐπρεπέστερον αὐτήν. Τὸ λεγόμενον ὑπό τινων χρονογράφων, ὅτι χρυσός, ἄργυρος, μαργαρῖται, ὕαλος, σίδηρος καὶ μόλυβδος ἐτρίβησαν καὶ συναπετέλεσαν μάζαν, ἐξ ἧς κατεσκευάσθη ἡ Ἁγία τράπεζα, εἶνε αὐτόχρημα μῦθος. Εἰκάζεται, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐκ μετάλλων τραπέζης ἐκείνης ἐπεκολλήθησαν διάφοροι λίθοι καὶ μαργαρῖται, αὕτη δὲ διὰ χημικῶν ὑλῶν ἐπιχρωματισθεῖσα παρουσίαζεν εἰς τὸν ἀπὸ διαφόρων ἀποστάσεων θεώμενον αὐτὴν διάφορα καὶ ποικίλα χρώματα, ὅπερ ἐξέπληττε τοὺς πάντας.

Ἄνωθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης ὑψοῦτο τὸ λεγόμενον κιβώριον, 4 ἔχον ἀψῖδας, στηριζομένας ἐπὶ ἀργυρῶν κιόνων. Αἱ εἰς τὰς 4 τῆς τραπέζης πλευρὰς ἀναρτώμεναι 4 κατώτεροι ἦσαν πολύτιμα ἔργα χρυσοποικιλματικῆς τέχνης, διὰ τὰς ἐν αὐταῖς ἐνυφασμένας γραφάς. Ἐπὶ μιᾶς τούτων ἀπεικονίζετο ἡ μορφὴ τοῦ Χριστοῦ, οὐχὶ διὰ γραφῖδος κατασκευασθεῖσα, ἀλλὰ διὰ τῆς μεταλλαγῆς καὶ μίξεως πολυχρόων, καὶ ποικιλομόρφων σηρικῶν νημάτων κεντημένη. Ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἀπήστραπτε χρυσοφαὴς ἐσθής, τὸν δεξιὸν δ' αὐτοῦ βραχίονα ἐκάλυπτε πορφυροῦς χιτών, ἀφίνων γυμνὸν τὸν πῆχυν. Ἅπας ὁ ἱματισμός του ἀπήστραπτεν ἐκ τοῦ περιελισσομένου καὶ μετὰ τῶν νημάτων τῆς μετάξης συνυφαινομένου χρυσοῦ.

Ὁ ἄμβων μετὰ τῆς σολέας ἦσαν πολυτελέστατα ἐξειργασμένοι κατασκευασθέντες ἐκ κιόνων ὁλοχρύσων, κοσμουμένων ὑπὸ σαρδονύχων, ἀσπίδων καὶ σαπφείρων.

Μετὰ παρέλευσιν χρόνων τινῶν ὁ ὑπερήφανος θόλος τῆς Ἁγίας Σοφίας, διασεισθεὶς ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων σεισμῶν, κατερράγη δεινῶς, τεμάχιον δὲ αὐτοῦ κατέπεσε τῷ 558, συγκαταστρέψαν κατὰ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ τὸν πολυτελῆ ἄμβωνα καὶ τὴν ἐπίσης πολυτελῆ σολέαν. Ἐπειδὴ οἱ ἀρχιτέκτονες Ἀνθέμιος καὶ Ἰσίδωρος εἶχον ἀποθάνει, ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνέθηκε τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ καταρρεύσαντος θόλου εἰς τὸν ἀνεψιὸν τοῦ Ἰσιδώρου καὶ διάδοχον αὐτοῦ, καλούμενον καὶ τοῦτον Ἰσίδωρον. Ὑπ' αὐτοῦ ὁ θόλος ἐγένετο κατά τι στενώτερος καὶ ὀξυτενής, ἦτο ὅμως ἀσφαλέστερος τοῦ πρώτου.

Πρὶν ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐγερθῶσιν ἐν Εὐρώπῃ οἱ μεγάλοι τῆς Χριστιανωσύνης ναοί, ὁ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἦτον ὁ μέγιστος πάντων. Ὁ κλασικὸς καὶ περικαλλὴς Παρθενὼν ἵστατο εἰς τοὺς πόδας του ὄρθιος, μετατραπεὶς εἰς χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐφιλοξένει ἤδη ἀντὶ τῆς παλθένου Ἀθηνᾶς τὴν Παρθένον Μαρίαν(*). Ἀλλ' ἡ ἑλληνικὴ τεκτονική, γενομένη ὑπηρέτις τῶν εἰδώλων, δὲν εἶχεν, ὡς φαίνεται, ἱκανὰ θέλγητρα εἰς τὰ ὄμματα τῶν εὐσεβῶν λατρευτῶν τοῦ ἑνὸς θεοῦ. Ἄλλως τε οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σπανίως ἐνεθυμοῦντο τὰς Ἀθήνας, καὶ ἔστρεφον τὴν προσοχήν των εἰς τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς, μεθ' ὧν ἐμπορικαὶ καὶ πολιτικαὶ σχέσεις ἔφερον αὐτοὺς εἰς ἐπαφήν. Ἡ τοιαύτη ἐπιμιξία ἔμελλε νὰ μεταβάλῃ ριζικῶς καὶ τὰς περὶ καλοῦ ἰδέας τῶν ἀπογόνων τοῦ Μνησικλέους καὶ Ἰκτίνου. Αἱ ἁπλαῖ καὶ εὐθεῖαι γραμμαί, αἵτινες ἦσαν ὁ κανὼν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς δὲν ἐπήρκουν εἰς τοὺς ἡμισιατικοὺς βυζαντινούς. Δι' αὐτοὺς

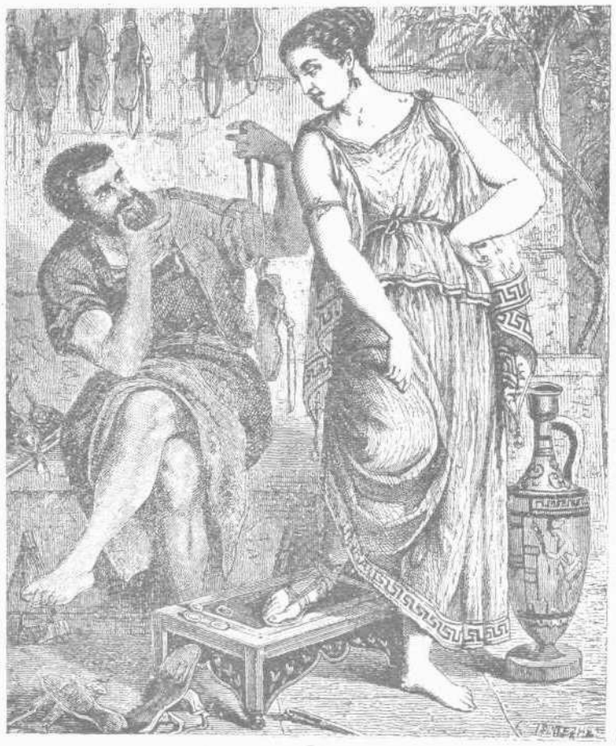

ΑΠΟ ΤΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Παρὰ τῷ Σανδαλοποιῷ

(*) Ὁ Παρθενὼν μετετράπη εἰς χριστιανικὴν ἐκκλησίαν τῷ 362, ἡ δὲ χρυσελεφαντίνη Ἀθηνᾶ ἔμενεν ἐν τῷ ναῷ μέχρι τοῦ 429, ὅτε ἠσπάγη ὑπὸ τῶν χριστιανῶν, χωρὶς ποτε νὰ ἀνακαλυφθῇ τί ἐγένετο.

εἶχον ἰσχυρὰ θέλγητρα αἱ καμπύλαι γραμμαὶ καὶ οἱ σκολιοὶ καὶ πολυσύνθετοι ρυθμοί. Ἡ Ρώμη ἐπέφερε τὴν πρώτην πληγὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχιτεκτονικὴν εἰσαγαγοῦσα τὴν ἀψῖδα εἰς τὰ οἰκοδομήματα αὐτῆς. ἡ δὲ Κωνσταντινούπολις ἐπέφερε τὸν τελευταῖον θανάσιμον κτύπον, εἰσαγαγοῦσα μετὰ τῶν ἀψίδων καὶ τοὺς θόλους αὐτῆς.

ΤΟ ΝΕΟΝ
ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΜΟΥ

Ἀποχαιρετήσας τὸν Κύριον καὶ τὴν Κυρίαν Ζωγράφου, ὑποσχεθεὶς αὐτοῖς ὅτι καὶ τὸν τόμον κατ' ἔτος θὰ τοῖς ἀποστέλλομεν, ἐπεσκέφθην τὸ μέγα καὶ ὡραῖον κατάστημα τοῦ κ. Θεοφ. Χρυσοστόμου καὶ εἶτα τοῦ κ. Νικολ. Βασιλάκη δερματεμπόρου ὡς καὶ τοῦ κ. Α. Γ. Ζωγράφου ἐκ τῶν καλειτέρων ὁμογενῶν ἐμπόρων τοῦ Γαλατᾶ, μεθ' ὃ μετέβην παρὰ τῷ κ. Περ. Φούλιᾳ, ὅστις μὲ εἶχε προσκαλέσει τὴν προτεραίαν διὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπαύριον νὰ προγευματίσωμεν ὁμοῦ. Ὁ κ. Π. Φούλιας κατάγεται ἐκ Κερκύρας, ἐξασκεῖ πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐνταῦθα τὸ ἐπάγγελμα τοῦ παραγγελιοδόχου πάνυ εὐδοκίμως καὶ εὐσυνειδήτως, κατέχει τὴν καλειτέραν πελατείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸ ἑσπέρας μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξοχήν, ὅπου διαμένει, διότι ἀγαπᾷ τὸ κυνήγιον καὶ εἶναι ἄριστος κυνηγός. Ἀλλ' εἶναι καὶ κάλλιστος πατριώτης καὶ μοναδικὸς φίλος, μετὰ πικρίας δὲ καὶ δεικτικότητος ἐκφράζεται κατὰ τῶν κακῶς ἐχόντων ἡμετέρων πολιτικῶν πραγμάτων καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν, λυπεῖται τις ἑκάστοτε διαλεγόμενος περὶ τῶν ἀδιορθώτων ἡμῖν κακῶς ἐχόντων.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ὑπερηφάνως κυματίζει ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἱστῶν τῶν παρὰ τὴν προκυμαίαν ἐλλιμενισμένων σκαφῶν καὶ μετὰ παραδοξότητος διερωτᾷ ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πλοινεκτῇ ἤδη ἐκεῖσε τὸ Ἑλλ. Σύμβολον. Καὶ ἀληθῶς, πέντε ἑταιρεῖαι ἐκτελοῦσι ταχυδρομικὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Εὐξείνου καὶ τοσοῦτον ἐσχάτως ἀνεπτύχθη αὕτη, ὥστε καθ' ἑκάστην διέρχονται ἐντεῦθεν ἢ καὶ σταθμεύουσι παρὰ τὴν προκυμαίαν διάφορα τοιαῦτα πλοῖα. Εἰς ὅλας τας παραλίους πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Μαύρης Θαλάσσης ἐν γένει μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ρωσσίας, τὰς νήσους τοῦ Αἰγίου καὶ ὅλων τῶν παρακτίων μέχρι τῆς Πρεβέζης καὶ τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα. ἐμπορεύονται Ἕλληνες καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς χεῖρας τούτων εὑρίσκεται τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀνατολῆς, ὄντων εἰς ἄμεσον ἐμπορικὴν συνόφειαν μετὰ τῶν εἰς τὰ μεσόγεια διαμενόντων ὁμογενῶν μας. Φυσικῶς ἐθνικῶς ἔδει νὰ ὑποστηριχθῇ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία καὶ οὐδόλως παράδοξον, ἂν εἰς τὴν τελευταίαν στατιστικὴν τῶν διερχομένων τὸν Ἑλλήσποντον πλοίων, βλέπομεν εἰς τὴν δευτέραν κλίμακα τὴν Ἑλλ. σημαίαν, ἥτις κυκλοφορεῖ ἀποτελεσματικῶς ἀπὸ τὰ ἔνδον τοῦ Δουνάβεως μέχρι τῆς Ἠπείρου. Πρὸς τοῦτο συνετέλεσαν οὐ μόνον οἱ φιλογενεῖς ἡμῶν συμπατριῶται ἀλλὰ καὶ φιλότιμοι καὶ δραστήριοι πράκτορες ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἵτινες ὑπερανθρώπους καταβάλλουσι προσπαθείας διὰ τῆς μεταξὺ αὐνῶν καὶ τῶν ξένων Ἑταιρειῶν ἀμίλλης νὰ ἀναπτύξωσι τὴν προσοδοφόρον κυκλοφορίαν καὶ συγκοινωνίαν ἁπάντων τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικουμένων μερῶν τούτων. Ἰδίᾳ οἱ κ. κ. Μιχ. Κουμάκης, πράκτωρ τῆς Ἑταιρείας Τζὼν Μὰκ Δουάλ, Θ. Κουρμούζης, πράκτωρ τῆς Νέας Ἀτμ. Ἑταιρείας καὶ Γ. Δενέζης τοῦ Παντολέοντος ἠγωνίσθησαν καὶ ἀγωνίζονται φοβερὰ πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ ἡμετέρου γοήτρου. Καὶ δὴ κατώρθωσαν καὶ ἐν Σμύρνῃ καὶ Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς Πόντον καὶ Βουλγαρίαν ἐπιτυχῶς νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς τὰ Αὐστριακὰ σκάφη καὶ τὴν σήμερον μετ' εὐχαριστήσεως παρατηροῦμεν, ὅτι ὑπερτεροῦμεν εἰς τὸν συναγωνισμόν.

Τυχόντος λόγου τοιούτου μετὰ τοῦ κ. Κουμάκη πράκτορος τοῦ Τζὼν. Ἀκριβῶς μετ' ὀλίγον, μοὶ λέγει, ἀναχωρεῖ τὸ πλοῖον μας διὰ Πειραιᾶ — Ἀγ. Τεσσαράκοντα καὶ δύνασθε νὰ σχηματίσητε ἰδέαν περὶ τῆς βαρύτητος τοῦ πράγματος.

Καὶ ὄντως μεταβάντες ἐκεῖ μετ' αὐτοῦ, εἶδον τὸ ἀτμόπλοιον κατάμεστον κόσμου καὶ ἐμπορευμάτων.

— Ἀλλὰ πλεῖστοι εἶναι διὰ τοὺς Ἀγ. Σαράντα μοὶ λέγει καὶ εἶναι κατόρθωμα νὰ συναγωνιζώμεθα τοσοῦτον τελεσφόρως μὲ τὰ ξένα πλοῖα.

Καὶ βεβαίως μόνον μὲ πράκτορας οἵους τοὺς ἀνωτέρω ὀνομασθέντας, θὰ ἠδύνατό τις νὰ πολεμήσῃ πρὸς κολοσσοὺς καὶ εἶναι εὐτύχημα, ὅπου αἱ τρεῖς αὗται Ἑταιρεῖαι κατώρθωσαν ν' ἀποκτήσουν ἐν Κων)πόλει ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῷ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ των τοιούτους δραστηρίους καὶ ζηλωτὰς τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ συμφέροντος κερδέρους.

Μετ' ὀλίγον διελθὼν τὴν συνενοῦταν τὸν Γαλατᾶ μετὰ τῆς Κων)πόλεως γέφυραν, ξυλίνην δυστυχῶς ἔτι καὶ κάποτε ἐπισκευζομένην διὰ προσθήκης νέων δοκῶν καὶ στηριγμάτων ξυλίνων ἢ σιδηρῶν, μετέβην εἰς τὴν ἔναντι Κωνσταντινούπολιν, τὸ πάλαι κλεινὸν Βυζάντιον, ὅπου ἔτι τὰ παράδοξα τῆς πάλαι ἰσχύος ἱερὰ κτίρια καὶ τεμένη ἀσφαλῶς εὐτυχῶς διατηροῦνται καὶ θὰ σώζονται εἰς τὸν αἰῶνα.

Ἕλληνες πατῶν τὸ ἔδαφος τοῦτο καὶ ἀμέσως προβάλλων ἐνώπιον τοιχῶν καὶ ναῶν μεταβεβλημένων εἰς τζαμία καὶ γραφεῖα καὶ σταθμοὺς ἀστυνομικοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐνδομύχως λυπεῖται, ἀλλὰ καὶ εὐχαρισκεῖται, ὅτι οὕτω τοὐλάχιστον σώζονται ἀπὸ τελείας διὰ κατεδαφίσεως καταστροφῆς ταῦτα καὶ ἐν ταὐτῷ ὁ νοῦς του φέρεται πρὸς τὸν μέγαν περίλαμπρον ναὸν τῆς Ἁγ. Σοφίας καὶ ἑαυτὸν διερωτᾷ πῶς ἄρα θὰ τὸν εὕρῃ. Καὶ τὸ φυλετικὸν αἴσθημα ὡς καὶ ἡ ἐθνικὴ περιέργεια ἑλκόντα ἄκοντα ὁδηγοῦσιν αὐτὸν διὰ πολυδαιδάλων καὶ μὴ στενωπῶν καὶ πλατειῶν ὁδῶν πρὸς τὸ ἀγλάϊσμα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Κατ' ἔτος μεταβαίνων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκ καθήκοντος σεβασμοῦ καὶ εὐχαριστήσεως ἐπισκέπτομαι τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, διότι μοὶ προξενεῖ ἄφατον ἀνακούφισιν τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ χάρις τῆς οἰκοδομικῆς ταύτης, ἧς ἡ φήμη καὶ αἱ ὡραῖαι περιγραφαὶ καὶ παραστάσεις ἐξίκοντο εἰς τὸν κολοφῶνα. Ἡ ἐσωτερική θέα ἰδίᾳ αὐτοῦ εἶναι

ἐπιβάλλουσα καὶ ἐκτάκτως μεγαλοπρεπῶς. Πολλοὶ ἄλλοι κάλλιστοι ναοὶ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον ἐγένοντο ἔκτοτε, ἀλλὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τούτου οὐδεὶς θὰ ὑπερβῇ, ὡς καὶ οἱ ξένοι ὁμολογοῦσι τοῦτο. Εἶναι δὲ ὁ νεώτερος Χριστιανικὸς Παρθενὼν καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ξένοι ἐπισκέπται καὶ σοφοὶ ἐπίσημοι προτέρχονται καὶ φωτογραφοῦσι αὐτὸν ἢ καὶ ἀντιγράφουσι παντοιοτρόπως τὰ οπουδαιότερα μέρη, οἱ δὲ ἀρχιτέκτονες καὶ μηχανικοὶ λαμβάνουσιν ἀδιακόπως σημειώσεις.

Μετέβην λοιπὸν καὶ πάλιν ἐκεῖ καὶ ἐφόρεσα τὰ εὐρύχωρα πέδιλα πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ πληρώσας τὸν φόρον τοῦ χρήματος, ἀπαραίτητον τοῖς Ὀθωμανοῖς φύλαξιν ἐπίδομα, εἰσῆλθον ὅλως εὐέλπις ἐν αὐτῷ. Διάφοροι ἤδη Ὀθωμανοὶ τῇδε κακεῖσε προσηύχοντο, πολλοὶ δὲ ἄλλοι ἐπισκέπται ἀδιακόπως περιεφέροντο, παρατηροῦντες τὰ μέρη, ἐξετάζοντες καὶ θαυμάζοντες. Ἡσυχία ἀπόλυτος καὶ εὐλάβεια παραδεγματικὴ ἐπεκράτει πανταχοῦ, τὸ δὲ δάπεδον εἶναι διαρκῶς καθαρὸν καὶ ἐστρωμένον ὑπὸ πυκνοῦ ψαθωτοῦ τάπητος, καλύπτοντος ἅπαντα τὸν χῶρον.

Ὡραῖος τῇ ἀληθείᾳ καὶ θαυμάσιος καὶ μεγαλοπρεπὴς ναός, ἀντάξιος καὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τοῦ μέρους. ἔνθα ἐκτίσθη καὶ τοῦ σεπτοῦ προσώπου, ὅστις ἐμπνευσθεὶς, ἄνωθεν, ἀνέλαβε τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ν' ἀνεγείρῃ αὐτόν.

Ἐν ἑτέρῳ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, δημοσιεύομεν λεπτομερεστέραν ἰδιαιτέραν περιγραφὴν τοῦ ναοῦ τούτου καὶ τῶν ἀναλαβόντων τὴν σχεδίασιν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς οἰκοδομῆς μετὰ τῆς σχετικῆς εἰκόνος.

Ἐπίσης ἄξια πολλοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ἐθνικῆς ἐπισκοπήσεως εἶναι καὶ τὰ ἡμέτερα πατριαρχεῖα, εἰς τὴν ἀντίθετον κατωφέρειαν τοῦ αὐτοῦ λόφου κείμενα, καὶ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐπισκεφθῇ τις, ἀφοῦ προηγουμένως ἀναγνώσῃ εἰς εἰδικὸν σύγγραμμα τὰ περὶ τῆς καταγωγῆς δράσεως καὶ ἱστορίας αὐτῶν, καθόσον ἐνταῦθα δὲν εἶναι κατάλληλος ἤδη ἡ περίστασις.

Μετὰ ταῦτα ἐπεσκέφθην καί τινας τῶν φίλων καὶ συνδρομητῶν μος ἐν τῷ Σταμπούλ διαμενόντων καὶ ἐμπορευομένων, μεθ' ὃ ἐπεστρέψας εἰς Γαλατᾶ, παρέλαβον τὸν κάλλιστον καὶ ἀγαπητὸν φίλον μου κ. Θεόδ. Κουρμοῦζην. πράκτορα τῆς Νέας Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρίας, ὡς προεῖπον καὶ ἀνελθόντες διὰ τοῦ τοῦνελ, τοῦ πολαιοῦ τούτου ὑπογείου καὶ σκοτεινοῦ δίκην κολάσεως τρόχοβρόμου εἰς τὸ Πέρα, μετέβημεν πρὸς ἀναψυχὴν εἰς τὸν Κῆπον τῶν Μημνατακίων.

Οἱ διαμένοντες διαρκῶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, γνωρίζουσι τί ἐστι ὁ κῆπος οὗτος, οἱ δὲ μὴ διαμένοντες ἐκεῖ ἢ καὶ ἁπλῶς ἐπισκέπται καὶ διερχόμενοι ἐκεῖθεν, δι' ὀλίγας ἡμέρας, καλὸν νὰ μὴ μάθωσι. Μόνον ἂς γνωρίζωσιν, ὅτι εἶναι ὡραῖος ἐκτεταμένος καὶ ποικίλος κῆπος, μὲ ὡραῖα καὶ πολλὰ δένδρα, μὲ καφενεῖον καὶ ζυθοπωλεῖον. μὲ ξενοδοχεῖον καὶ ἐστιατόριον, μὲ μουσικὴν καὶ θέατρον καὶ ποικίλας καὶ ὡραίας ἑκάστοτε διασκεδάσεις, χοροὺς θεάματα καὶ συναυλίας. Ἐμείναμεν ἐκεῖ ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν παρὰ τῷ ζυθοπωλείῳ, εἴδομεν πολὺν καὶ καλὸν κόσμον περιεργαζόμενον καὶ διασκεδάζοντα, ἕως οὗ ἀπαυδήσαντες ἀπεχωρήσαμεν.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΤΟ ΖΑΓΑΖΙΚ

Διακρίνεται ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τὴν ζωηρότητα τῆς κινήτεως τοῦ ἡμετέρου καὶ ἰθαγενοῦς στοιχείου, ἀπὸ τὴν μεγάλην κυκλοφορίαν τῶν ἐμπορικῶν καὶ διαβατικῶν τρόπων, ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὴν καὶ ὑγιεινὴν του θέσιν, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν ἀνμάζουσαν ἐκεῖ φιλότιμον καὶ εὐγενῆ καὶ φιλοπρόσδον κοινότητά μας. ἥτις μὲ τὰ σχολεῖα καὶ τὸν ὡραῖον ναόν της, μὲ τοὺς γυμναστικοὺς συλλόγους καὶ κέντρα της, μὲ τὰ ἀναγνωστήρια καὶ τὴν φιλαρμονικήν της, μὲ τὰ ὡραῖα καφενεῖα της καὶ θέατρα καὶ τὴν ἐν παντὶ καὶ πάντοτε πρόθυμον συμμετοχήν της εἰς πάντα εὐγενῆ καὶ ἐθνικὸν σκοπόν, διαπρέπει καὶ διακρίνεται ὡς φόρος τηλαυγὴς μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐν Αἰγύπτῳ ἐπίσης καλλίστων καὶ φιλοτίμων κοινοτήτων μας.

Ἡ πόλις δὲ ἔχει τὴν καλλονήν, τὴν καθαριότητα, τάξιν καὶ ρυθμὸν τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων, εἶναι τοῦ ἡττον πόλις μεγάλη, καὶ ἐκτεταμένη, διατέμνεται ὑπὸ τοῦ ἐκεῖσε διερχομένου κλάδου τοῦ Νείλου, κέκτηται μεγάλα βαμβακοεργοστάσια καὶ ἐμπόριον σημαντικόν, εἰ δ' ἡμέτεροι ἀρκετοὶ ὄντες. ἐργάζονται δραστηρίως καὶ προσπαθοῦσι διὰ παντοίων ἑλληνοπρεπεστάτων μέσων νὰ τιμῶσι τὸ γένος, των καὶ διάγουσιν. ὅσῳ τὸ δυνατὸν εὐαρέστως, ἡσύχως καὶ ἀξιοπρεπῶς ἐν τῇ ἡλιοκαεῖ καὶ ἀμμώδῃ χώρᾳ τῶν Φαραώ.

Ὑπάρχει ἐνταῦθα μεταξὺ τῶν ἄλλων κάλλιστον καὶ ὡραιότατον Ἑλληνικὸν κέντρον τῶν ἀδελφῶν, Βαρούχα, κατάστημα καινουργὲς τριώροφον, χρησιμεῦον ὡς ξενοδοχεῖον μετὰ λαμπροῦ κάτωθι ἐστιατορίου, ποτοπωλείου καὶ καφενείου, μετὰ εὐρυχώρου αἰθούσης, μεταβαλλομένης ἑκάστοτε ἐν ἀνάγκῃ εἰς δημόσια θεάματα, μιλονότι ὑπάρχει καὶ ἑλλ. θέατρον ἐπίσης κατάλληλον ὀλίγον ἀπωτέρω, ὡς καὶ οἰθούσας διὰ χορούς, γάμους, συναναστροφὰς καὶ συναυλίας.

Οἱ κ. κ. Βαρούχα ὄντως εἶναι ἀξιέπαινοι, διότι ἐτίμησαν τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένῃ. ἱδρύσαντες καὶ διοργανώσαντες τοιοῦτον εὐχάριστον καὶ ἀπαραίτητον ἵδρυμα. Ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ του διελεύσει ἐκεῖθεν, ὁ Κεδίβης ἐξέφρασεν ἐπανειλημμένως τὴν εὐχαριστησίν του διὰ τὸν ἐξωραϊσμὸν τῆς πόλεως ὑπὸ τοιούτων ἑλληνικῶν κέντρων καὶ οἰκοδομῶν.

Πρόεδρος τῆς ἐκεῖσε κοινότητός μας διαρκῶς τυγχάνει ὁ ταπεινότερος, νομιμώτερος, γλυκύτερος, χριστιανικώτερος, φιλανθρωπότερος καὶ ἀγαπητότερος τῶν ὁμογενῶν, ὁ κ. Ἀθ. Φωτικέπουλος, ὅστις τοὺς πάντας θεωρῶν ἴσους ἀπέναντι τοῦ κόσμου καὶ πάντας ἀγαπῶν καὶ ἐκτιμῶν ὡς τὸν ἑαυτόν του, ὑποδέχεται, περιποιεῖται καὶ συνδιαλέγεται ὡς ἐμπρέπει εἰς ἄνδρα τοῦ «γνῶθι σεαυτόν», καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Εὐαγγελίου, καθ' ὃ μετὰ θάνατον ἅπαντες ἐκ τῶν πράξεων των δεδικαιόνται.

Ἀφοῦ εἶδον αὐτὸν ἐν τῷ γραφείῳ του καὶ εἴπομεν ἀρκετὰ, ἐκφράσας μοι πάλιν τὴν ἐκτίμησίν του διὰ τὴν «Φύσιν», ἐπεσκέφθην τὸν κ. Ἰ. Τριανταφύλλου, παλαιὸν συνδρομητὴν καὶ τραπεζίτην εὐκατάστατον, ὅστις ἔχει ὡραίαν οἰκίαν καὶ κάτωθι γραφεῖον εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς πόλεως.

Ὁ κ. Τριανταφύλλου, ἐπίσης καλὸς πατριώτης καὶ φιλότιμος ἐργάζεται μετ' ἐπιμελείας καὶ συνέσεως καὶ κατώρθωσεν ἐξ ὀλίγων νὰ φθάσῃ εἰς ἐπίζηλον σημεῖον ἀναπτύξεως καὶ προόδου κοινωνικῶς καὶ ἐμπορικῶς.

Ὁμοίως ὁ κ. Στέφ. Φραγκιάδης, Ἀλέξ. Κυριακός, Καλαμποκίδης διευθυντὴς τοῦ καταστήματος Χωρέμη Μπενάκη καὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς, ἄριστοι καὶ διαπρέποντες ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῷ ἐμπορίῳ, τιμῶσι τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ συντελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν σύμπηξιν ὁμογενοῦς κοινότητός μας ἐν τῇ ξένῃ καὶ συντελούσης εἰς τὸ μέγα ἐθνικὸν ἔργον.

Ἐν Ζαγαζικίῳ ὑπάρχουν καὶ δύο σωματεῖα λειτουργοῦντα θαυμασίως, ὁ Σύλλογος, τῶν Ἑλλήνων Ὑπαλλήλων τοῦ Νομοῦ Σαρκίας, ὑπὸ πρόεδρον τὸν κ. Γ. Σωτηρόπουλον καὶ τὸ ἑλληνικὸν Κέντρον Ζαγαζικίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ζήνωνος Στράτη, ἀμφοτέρων ἀνδρῶν φιλομούσων, καὶ φιλοπροόδων. Ὁ κ. Στράτης ἔσχε καὶ τὴν καλοσύνην νὰ μὲ προσκαλέσῃ τὸ ἑσπέρας εἰς γεῦμα ἐν τῇ λέσχῃ Βαρεύχα μετὰ τινων ἄλλων παρεπιδημούντων τὴν ἡμέραν ἐκείνην δημοσιογράφων ἐν Ζαγαζικίῳ.

Μετὰ μεσημβρίαν, συνοδευόμενοι παρὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ «Φωτὸς Καίρου» κ. Ἀλκ. Μαριγλῆ, ἐξαιρέτου νέου, ἐκ Μυτιλήνης, ἐπεσκέφθημεν τὸν κ. Ζήνωνα Στράτην ἐν τοῖς γραφείοις αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦτο μετέβημεν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Σχολικῶν τάξεων τῆς Κοινότητος, ἐν τῷ ὄπισθεν τῆς ἐκκλησίας χώρῳ κειμένων, ἔνθα ἠκροάσθημεν τῶν τακτικῶν μαθημάτων καὶ πάντες οἱ διδάσκαλοι κ. κ. Ἰω. Ἰωαννίδης καὶ Φωτιάδης ὡς καὶ αἱ διδασκάλισσαι ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ ὑποβάλωσι τοὺς μαθητὰς καὶ μαθητρίας αὐτῶν εἰς διαφόρους ἐρωτήσεις, ὁπαντήσαντας ὁμολογουμένως καλῶς, μεθ' ὃ μετέβημεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς μουσικῆς, ἔνθα αἱ καλεῖται μαθήτριαι, ἰδίᾳ ἡ δωδεκαέτις Ὑπατία Δ. Μωραϊτοπούλου μᾶς κατεγοήτευσε διὰ τῆς ὡραίας φωνῆς καὶ τοῦ ἀφελοῦς χαρακτῆρος της κρούσασα καὶ τὸ κλειδοκύμβαλον πάνυ καλῶς. Συνεχάρημεν καὶ τὴν διδασκάλισαν τῆς μουσικῆς, ὡς καὶ τὸν ἀκάματον καὶ φιλοπρόοδον Διευθυντὴν τῶν Σχολῶν κ. Ἰωαννίδην, διὰ τὴν τάξιν καὶ πρόοδον τῶν μαθητῶν.

Κατόπιν ἐπεσκέφθημεν τὸ Γυμναστήριον τοῦ Ἑλ. Συλλόγου, ὅπερ κεῖται εἰς ὡραῖαν θέσιν καὶ ἐντὸς ὡραίου τετραγώνου οἰκοπέδου, ὑπὸ ἔρορον τὸν κ. Δ. Φωτιάδην, ρέκτην καὶ πολυπράγμονα, ὅστις εὐηρεστήθη νὰ μᾶς ἐπιδείξῃ τὰ πάντα καὶ ἠυχαριστήθημεν πολὺ ἐπὶ τῇ προόδῳ καὶ ἐκτάκτῳ τῶν πάντων διασκευῇ.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ταῦτα πάντα ἐν Ζαγαζικίῳ. Ὑπάρχει καὶ φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν Ἑλληνίδων Κυριῶν, μὲ πρόοδον τὴν σεβαστὴν Δέσποιναν Νίναν Σαμαρίναν, περὶ ἧς ἠκούσαμεν πολλοὺς ἐπαίνους καὶ ἣν μεταβάντες πρὸς ἐπίσκεψιν οἴκοι, ὅπως γνωρίσωμεν ταύτην, δυστυχῶς ἀπουσίαζεν εἰς ἐξοχικόν της κτῆμα. Ὁ Σύλλογος οὗτος τῶν Κυριῶν λειτουργεῖ ἐξαισίως καὶ κόμνει, ὡς ἔλεγον, θαύματα, συντελέσας μέχρι τοῦδε εἰς πολλοὺς εὐεργετικοὺς σκοπούς. Ἐν τούτοις πρὸς τὸ ἑσπέρας μετέβημεν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Γεν. γραμματέως, Κυρίας Μύρωνος Σιγάλα καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς, περὶ ἧς ἐπίσης ἠκούοντο πολλοὶ ἔπαινοι. Εὕρομεν δὲ αὐτοὺς οἴκοι καὶ ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως καὶ περιποιήσεων.

Εἰσερχόμενός τις εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν, προκαταλαμβάνεται ὑπὸ ἀρίστων ἐντυπώσεων διὰ τὸ φιλόκαλον καὶ φιλάρεσκον αὐτῶν. Εὐρεῖα αἴθουσα ποικίλως καὶ μετὰ χάριτος διεσκευασμένη, λάμπουσα ἐκ καθαριότητος καὶ ἐστολισμένη φιλοκάλως καὶ θαυμασίως διὰ ποικίλων ἀνθέων, σπανίων φυτῶν, εὐόσμων ἐπίπλων καὶ ὡραίων χειροτεχνημάτων, κομψοτεχνημάτων καὶ διαφόρων εἰκόνων μᾶς προσκαλεῖ ἀμέσως τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴν καὶ ἐν τῇ ἀναγκαστικῇ ἡμῶν ταύτῃ ἐξετάσει ἠσθάνθημεν εὐχαρίστησιν διὰ τὸ διασκεδαστικὸν αὐτῶν.

Εἰσήχθημεν παρὰ τῆς θαλαμηπόλου μετὰ ταῦτα ἐν τῇ συνεχομένῃ ἐπίσης ὡραίᾳ καὶ κομψοτάτῃ οἰθούσῃ τῆς ὑποδοχῆς, ὅπου μετ' ὀλίγον προσῆλθον μετὰ προσηνείας ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Σιγάλα, εὐχαρεῖς καὶ ἐνθουσιώδεις ἐπὶ τῇ ἐκτάκτῳ ταύτῃ ἐπισκέψει μας.

— Κύριε Πρίντεζη, μοὶ λέγει ἀμέσως τότε ἡ εὐγενεστάτη Κυρία Σιγάλα, εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένη, ὅπου ἀπροσδοκήτως σᾶς βλέπω κατὰ πρῶτον, διότι πολλὰ ἤκουον περὶ ὑμῶν καὶ ἀναγινώσκουσα τὸ ὡραῖον σύγγραμμά σας, ἐξέφραζον ἐν ἐμοὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ σᾶς ἴδω καὶ ἐκ τοῦ πλησίον. Αἱ ἐντυπώσεις τῶν ταξειδιῶν σας, αἱ πνευματικαὶ διαλέξεις σας καὶ αἱ ὡραῖαι δημοσιεύσεις σας μὲ καθίστων πολὺ περίεργον. Καὶ ἤδη δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἐκφράσω πόσον χαίρω ἐπὶ τούτῳ... Ἤλθατε καὶ ἄλλοτε ἐντεῦθα;

— Μάλιστα, Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, Κυρία καὶ πραγματικῶς πάλιν δὲν θὰ μὲ ἐβλέπετε, ἂν τὸ ἐνδιαφέρον μου ἐφέτος δὲν ἐξετείνετο καὶ μέχρις ἡμῶν. Ἐπεσκέφθην, πολλὰ ἤδη ἐνταῦθα καὶ ἀληθῶς θὰ παρέλειπον καθῆκον, ἂν δὲν εἰρχόμην νὰ σᾶς ἐβλέπον.

— Ἄ, σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, εἶσθε πολὺ εὐγενὴς καὶ καλὸς καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ σᾶς ἴδωμεν περισσότερον. Σᾶς παρακαλοῦμεν δέ, ἂν εἶνε δυνατὸν νὰ μείνετε ἐδῶ ἀπόψε ἢ αὔριον τὸ ἑσπέρας, νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς αὐτὰ τὰ ὡραῖα φαινόμενα. Μάλιστα καταγίνομαι καὶ ἐγὼ καὶ ἐλπίζω...

— Ναί, ναί, Κύριε Πρίντεζη, νὰ μείνετε, ἐπαναλάμβανεν ἐπιμόνως καὶ ὁ κ. Σιγάλας.

Ἀλλὰ δὲν μοὶ ἦτο δυνατὸν νὰ εὐχαριστήσω περισσότερον τὸ ἀξιόλογον αὐτὸ ζεῦγος, καθόσον τὴν ἑσπέραν ταύτην ἤμην προσκεκλημένος παρὰ τῷ κ. Ζήνωνι Στράτῃ, τὴν δ' ἐπαύριον ἔμελλον ν' ἀναχωρήσω διὰ Μανσούραν. Ἀλλὰ τοῖς ὑπεσχέθην δι' ἄλλοτε.

— Καὶ φαίνεσθε πολὺ κατάλληλος δι' ὑπνωτισμόν, εἶπον τότε τῇ Κυρίᾳ Σιγάλᾳ, διότι καὶ ἀνάπτυξιν καὶ γνώσεις ἀρτίας, ὡς βλέπω, κατέχετε καὶ θέλησιν μετὰ πεποιθήσεως δὲν στερεῖσθε.

— Ἀκριβῶς ἐπετύχατε, μοὶ ἀπαντᾷ ὁ σύζυγός της καὶ θὰ ἔχωμεν καταλληλότατον medium.

— Καὶ πάλιν σᾶς παρακαλοῦμεν, ἐπανελάμβανεν ἡ Κυρία Σιγάλα, ἀλλὰ μοὶ ἀδύνατον.

— Ἀφοῦ δὲ μᾶς εἶπεν εἶτα τὰ τῆς λειτουργείας τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος, ἧς διατελεῖ Γεν. Γραμματεὺς καὶ ἐπείσθην, ὅτι ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν καὶ δρᾶσιν τοιούτων ἀξιολόγων καὶ ἐνεργητικῶν

κυριῶν ὁ Σύλλογος οὗτος λειτουργεῖ κάλλιστα, ἀπεχαιρετήσαμεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ κ. Μαριγλῆ, ὅστις μὲ εἶχε συνοδεύσει καὶ ἀπήλθομεν εἰς τὸ γεῦμα.

Τὸ γεῦμα, ὅπερ μᾶς παρέθεσεν ὁ κ. Ζήνων Στράτης, πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Συλλόγου Ζαγαζικίου, ὑπῆξεν ἀρκετὰ εὐχάριστον καὶ διασκεδαστικὸν καὶ εἶχον λάβει μέρος καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες δημοσιογράφοι Λασκαράτος Μεταξᾶς, τοῦ Ἐλευθέρου Λόγου, Θ. Σπηλιωτόπουλος τοῦ Κράτους, καὶ Ἀλκ. Μαριγλῆς τοῦ «Φωτὸς» Καίρου, καθ' ὃ ἐγένοντο καὶ διάφοροι προπόσεις. Μετὰ τοῦτο εἶτα ἀνήλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Σωματείου, ἄνωθι τοῦ Ξενοδοχείου, ἔνθα ὁ διευθυντὴς τῆς Φιλαρμονικῆς μετὰ τῆς συζύγου ἀνέκρουσαν ὀλίγα τεμάχια διὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ τοῦ βιολίου καὶ μετὰ τοῦτο ἐπεσκέφθημεν τὸ γραφεῖα καὶ τὸ Ἀναγνωστήριον, ὅπου μεταξὺ ἄλλων συνεζητήσαμεν καὶ περὶ Πνευματισμοῦ, τὴν ὕπαρξιν τοῦ ὁποίου σχεδὸν ὅλοι ἀημφισβήτουν, μὴ παρευρεθέντες ποτὲ εἰς συνδιαλέξεις μετὰ πνευμάτων.

Ἡ περίστασις ἦτον ἀκατάλληλος, ὅπως πείσω αὐτοὺς, διὰ πραγμάτων. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὁ ζωηρότερος ὅλων, Ἀλκ. Μαριγλῆς, ἀντιπρόσωπος τοῦ «Φωτὸς» εἰρωνεύετο αὐτῶν καὶ ἐξεφράζετο διαρρήδην περὶ τοῦ γελοίου καὶ ἀδυνάτου.

— Κάθησαι ἥσυχα, τῷ λέγω καὶ μὴ παίζῃς ἐν οὐ παικτοῖς, διότι ἀκριβῶς σὲ θὰ ὑπνωτήσω, καὶ θὰ τὴν πάθῃς.

— Ἔμπρός, μοὶ λέγει, ἰδοὺ με, ὑπνώτισόν με, ἂν δύνασαι καὶ κάλεσον τὰ πνεύματα.

— Εἶσαι ἀστεῖος, τῷ λέγω, δὲν θὰ μοῦ διαφύγῃς, στάσου τότε ἐκεῖ καὶ μὴ κινεῖσαι.

— Ἰδού, στέκομαι δὲν ντρέπεσαι, ποῦ θὰ μὲ ὑπνωτίσῃς, ἐμένα!

— Καλά, ἐδῶ κύταζε, μὴ κινεῖσαι... Καὶ παρατηρῶν αὐτόν, τὸν διέτασσον:

— Ἐγέρθητι, κάθησαι πλησίον τῆς τραπέζης, λάβε τὸ μολυβδοκόνδυλον, θέσον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τοῦ χάρτου. Ἐκεῖ νὰ παρατηρῇς, μὴν κινεῖσαι!...

Προσοχή... λοιπὸν!... Ἕν! δύο! τρία!

Εἶχεν ἤδη ὑπνωτισθῇ καὶ ἵστατο ἀκίνητος.

— Ποῖον πνεῦμα θέλετε νὰ καλέσωμεν, ἐρωτῶ.

— Ὁποιον θέλετε...

— Καλῶς. Παρακαλοῦμεν νὰ ἔλθῃ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ πεσόντος Παύλου Μελᾶ.

Ἡ χεὶρ τοῦ ὑπνωτισθέντος μετ' ὀλίγον κινεῖται καὶ μετά τινας σπασμωδικὰς μετακινήσεις, γράφει:

Ἀπάντησις. Εἶμαι ὁ Παῦλος Μελᾶς.

Ἐρώτησις. Καλῶς, εὐχαριστοῦμεν... Εἰπέ μας παρακαλοῦμεν, πῶς ἔγεινε ὁ θάνατός σου;

Ἀπάντησις. Ἔπρεπε νὰ γίνῃ. Ἐθυσιάσθην ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος,

Ἀπέσυρα τὸν χάρτην καὶ ἔθεσα πρὸ αὐτοῦ ἕτερον, χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθῇ ὁ ὑπνωτισμένος.

Ἐρώτησις. Τί φρονεῖτε περὶ Μακεδονίας;

Ἀπάντησις. Θὰ λάβῃ φάσεις πολλάς. Ὑπομονὴ καὶ στρατός.

— Καλῶς, εὐχαριστοῦμεν, ἀρκεῖ... Καὶ ταυτοχρόνως ἔστησα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ κ. Μαριγλῆ, ὅστις ἀφίνων τὴν γραφίδα, ἐγείρεται καὶ βαδίζει γελῶν σπασμωδικῶς καὶ εἶτα κάθηται πάλιν, ἐξακολουθῶν θορυβωδῶς νὰ ἐκσπᾷ εἰς γέλωτας ἀσυνήθεις, εἶτα πάλιν ἐγείρεται καὶ βαδίζει καὶ ἐπανακάθηται ἐξακολουθῶν νὰ κινῆται ἀστείως καὶ νὰ γελᾷ.

— Μὴν τὸν ἐγγίζῃ παρακαλῶ κανεὶς, εἶπα, οὔτε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, ἕως ὅτου τὸν ἀφυπνίσω, διότι τὸν ἔχω εἰς ὑποβολήν.

— Σιωπή, τῷ λέγω τότε, πλησιάζων αὐτόν, θὰ σὲ ἀφυπνίσω ἤδη.. Παῦσον νὰ γελᾷς. Λοιπόν,... ξύπνησε,... σὲ ἀπαλάτω, σύνελθε καὶ ἰδέ μας, ταυτοχρόνως δὲ τῷ ἀφήρεσα τὴν ἐπιροήν μου.

— Τότε ἐστράφη καὶ μᾶς παρετήρησε μετὰ περιεργείας καὶ ἡσύχως ὅλους, παύσας νὰ γελᾷ. Συνελθὼν δέ, δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ἦτον εἰς ὑποβολήν.

— Μπᾶ, δὲν ὑπνωτίσθην, μᾶς λέγει, δὲν ἔκαμα τίποτε.

— Καὶ αὐτὸ τὸ γράψιμον, τίς τὸ ἔκαμε; τὸν ἐρωτοῦν ὅλοι.

— Δὲν εἶναι ἰδικόν μου, δὲν τὸ ἔγραψα ἐγώ, μᾶς λέγει, ἀπορῶν.

— Καὶ τοῦτο;

— Δὲν ἐνθυμοῦμαι, πιθανῶς, αὐτὴ ἡ γραφή, ἐν τούτοις ὁμοιάζει μὲ τὴν ἰδικήν μου...

— Καλῶς, καὶ ὁ νευρικὸς γέλως σου, ὅπου ἠγείρεσο καὶ ἐκάθησο καὶ ἐβάδιζες σπασμωδικῶς; Μόνος σου ἔκαμες τοῦτο;

— Ἐγώ; μπᾶ, μὲ γελᾶτε;

Καὶ τότε πεισθέντες, ὅτι τὴν ἔπαθε παρὰ τὰς ἀντιδράσεις καὶ ἀπιστίας του, ἐγελάσαμεν ὅλοι ἀρκετά, μεθ' ὃ διελύσαμεν τὴν μικρὰν ταύτην εὐχάριστον συναναστροφήν μας.

Η ΚΛΗΡΩΣΙΣ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΥ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Χθὲς ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἡ πέμπτη κλήρωσις τοῦ ἐξ 20,500,000 δραχ. λαχειοφόρου δανείου, ἐνώπιον τῆς μεγάλης ἐπιτροπῆς.

Ἐκ τῆς κληρωτίδος ἐξήχθησαν οἱ κερδίσαντες ἀκόλουθοι ἀριθμοί:

124,873 κερδαίνων δρ. 5,0000. οἱ 103,870, 55,039, 109,828, 156951 καὶ 148,166 κερδίζουσιν ἀνὰ δρ. 3,000, καὶ οἱ ἀριθμοὶ 88,947, 31.871, 142,227, 130,399, 193,183, 72,663 64,462, 181,380, 47,899, 165,310, κερδαίνοντες ἀνὰ δραχ. 1,000

ΜΕΓΑΛΗ ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ

Ποικίλων ἀντικειμένων οἰκιακῆς χρήσεως καὶ κομψοτεχνημάτων.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

8 ΟΔΟΣ ΜΟΣΚΕ ΑΤΑΡΙΝ 8

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Αἰγύπτου.

Ποικίλα ἀντικείμενα, μετάλλινα, ξύλινα, χάρτινα καὶ ἐκ πορσελάνης. Κομψοτεχνικὰ ἔπιπλα ἐξ ἐβένου κτλ. Τρέξατε. Τιμαὶ πολὺ συμφέρουσαι.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Τὸ ζήτημα τῶν ψαλίδων

Περάσατε ἕκαστον ἐκ τῶν δύο μικρῶν δακτύλων σας ἐντὸς τῶν δακτυλίων (ὀπῶν) μεγάλης τινὸς ψαλίδος, τοὺς λοιποὺς δακτύλους σας ἔχοντες προτεταμένους. τὴν δὲ παλάμην τῶν χειρῶν πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰς αἰχμὰς τῆς ψαλίδος πρὸς τὰ κάτω, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ 1ῳ σχήματι τῆς ἐναντι εἰκόνος.

Τότε διὰ μικροῦ τιναγμοῦ τῶν δύο χειρῶν σας φέρετε ἐμπρὸς τὰς δύο αἰχμὰς, εἶτα ἐξακολουθοῦντες τὴν περιστροφικὴν ταύτην κίνησιν, ὁδηγεῖτε τὰς δύο αἰχμὰς ἔναντι τοῦ στήθους σας, εἰς οἵαν θέσιν σᾶς δεικνύει τὸ 2ον σχῆμα.

Μετὰ τοῦτο θέσατε τὰς χεῖρας σας ράχιν πρὸς ράχιν καὶ περιστρέφοντες αὐτὰς κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ὁδηγήσατε ἐκ νέου τὰς αἰχμὰς ἔναντι τῶν θεατῶν, καὶ τέλος πρὸς τὰ ἄνω, δηλ. εἰς τὴν ἀντίθετον θέσιν, ἣν εἴχετε εἰς τὸ 1ον σχῆμα, ὡς δείκνυται ἐν τῷ 3ῳ σχήματι.

Δοκιμάσατε τὸ πείραμα μετὰ τῆς ψαλίδος, πρὶν

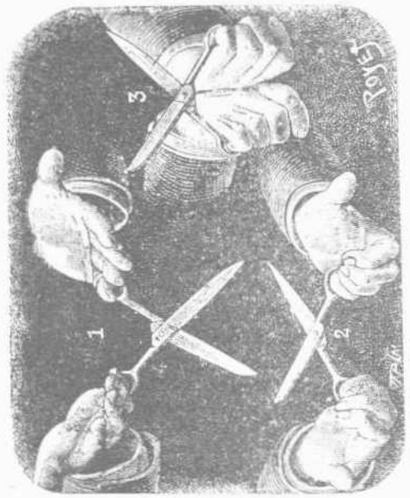

ἀναγνώσητε τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος καὶ θὰ ἐκπλαγῆτε ὅταν φθάσητε ἀμετατρέπτως εἰς τὴν ἀκόλουθον θέσιν: Αἱ χεῖρες σας θὰ εἶναι ράχις πρὸς ράχιν, ἀλλὰ αἱ αἰχμαὶ τῆς ψαλίδος πρὸς τὰ κάτω, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ εἶναι πρὸς τὰ ἄνω, χωρὶς νὰ δύνασθε νὰ μεταθέσητε τὴν θέσιν ταύτην τῆς ψαλίδος, ἐκτὸς ἐὰν ἀποχωρήσητε τὰς χεῖρας σας.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πειράματος, δέον νὰ λάβητε τὴν ἀκόλουθον ἁπλουστάτην προφύλαξιν:

Καθ' ἣν στιγμὴν αἱ αἰχμαὶ τῆς ψαλίδος σας διευθύνονται πρὸς τὸ στῆθος σας, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ 2ῳ σχ. προσέξατε νὰ μὴ εἰσχωρήσωσιν ἐν ταῖς ὀπαῖς τῆς ψαλίδος ἢ μόνον ἡ τελευταία φάλαγξ τῶν μικρῶν δακτύλων σας, ἵνα ἡ ἐλευθέρα ἡ ψαλὶς νὰ κάμῃ τὸν κύκλον της μεταξὺ τῶν παλαμῶν τῶν χειρῶν σας καὶ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τούτων. Διότι μόνον τότε, θέτοντες τὰς χεῖρας ράχιν πρὸς ράχιν, θὰ ἴδητε, ὅτι οὐδὲν ἐμποδίζει πλέον τὴν ψαλίδα νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πλήρη περιστροφικὴν αὐτῆς κίνησιν, ἥτις ἀρχῆθεν φαίνεται ἀδύνατος.

Φ. Π.

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

— **Χαλβᾶς ἀπὸ συμιγδάλι.**

Θέτομεν εἰς μίαν κασκρόλαν 75 δράμια βούτυρον καὶ τὴν τοποθετοῦμεν ἐπὶ τῆς φωτιᾶς ἕως νὰ καύσῃ καλῶς τὸ βούτυρον. Προσθέτομεν ἑκατὸν δράμια συμιγδάλι, τὰ ἀνακατώνομεν καλῶς καὶ ρίπτομεν συνάμα φούχταν ἀμυγδάλων ἀσπριτιμένων καὶ σχιστμένων. Τὰ ἀφήνομεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς ἀνακατώνοντες μέχρις ὅτου ἀρχίσουν τὸ συμιγδάλι καὶ τὰ ἀμύγδαλα νὰ σκουραίνουν.

Χύνομεν μέσα 200 δράμια νεὸν βρασμένον ἰδιαιτέρως μὲ 150 ζάχαριν, ἀλλὰ προσέχομεν νὰ χύνωμεν τὸ ὕδωρ κατ' ὀλίγον, διότι ἄλλως φουσκώνει καὶ χύνεται. Τὰ ἀνακατώνομεν ὅλα ὁμοῦ εἰς τὴν πυρὰν ἕως ὅτου νὰ πήξῃ τὸ συμιγδάλι καλῶς.

Ἀφοῦ πήξῃ, ἀποσύρομεν τὴν κατσαρόλαν ἀπὸ τὴν πυρὰν καὶ προσθέτομεν 100 δράμια γάλα βρασμένον. Τὰ ἀνακατώνομεν καὶ σκεπάζομεν τὴν κασκρόλαν, ἀφήνοντες αὐτὴν ἐπ' ὀλίγον πλησίον τῆς φωτιᾶς. Ἀφοῦ δὲ τραβήξῃ τὸ γάλα, προσθέτομεν ὀλίγον ἀνθόνερον καὶ ὀλίγην κανέλλαν τριμμένην.

Τότε θέτομεν τὸν χαλβᾶν εἰς μίαν φόρμαν, διὰ νὰ λάβῃ τὸ σχῆμά της, ἀφίνομεν νὰ κρυώσῃ ὀλίγον καὶ σερβίρομεν ἀφοῦ ἀναποδογυρίσωμεν τὴν φόρμαν εἰς πινάκιον καὶ γαρνίρομεν τὸν χαλβᾶν μὲ ὀλίγην τριμμένην κανέλλαν.

— **Σερμπέτι περγαμότου λεμόνια.**

Λαμβάνομεν 5—6 περγαμότα, τρίβομεν εἰς τρίφτην τὰς φλούδας των, βάλλομεν εἰς πανὶ καὶ στίβομεν αὐτὰς (δηλαδὴ τὰς φλούδας) εἰς μίαν ὀκᾶν ζάχαριν δεμένην καὶ δουλευμένην, ὡς εἴπομεν ἀλλαχοῦ.

— **Σερμπέτι σοκολάτα.**

Τρίβομεν 50 δράμια σοκολάταν εἰς κόνιν, τὴν λυώνομεν μὲ ὀλίγον νερὸν καὶ ἀφοῦ λυώσῃ καλῶς, τὴν προσθέτομεν εἰς μίαν ὀκᾶν ζάχαριν δεμένην καὶ δουλευμένην εἰς μάρμαρον, ὡς εἴπομεν καὶ ἄλλοτε, καὶ τὸ τοποθετοῦμεν εἰς βάζα.

ΜΙΑ ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΕΚΑΣΤΟΤΕ

Ἡ κλίνη τῶν ἀρρώστων

Ἡ στρωμνὴ νὰ εἶνε ἐκ μαλλίων προβάτου. Τὰ σκεπάσματα μάλλινα καὶ καθαρά. Τὰ βαμβακερὰ τοιαῦτα (οἷα τὰ ἐφαπλώματα) διατηροῦσιν ὑγρασίαν, διὰ τοῦτο εἶνε προτιμητέα τὰ λευκὰ μάλλινα καὶ ὄχι τὰ χρωματιστά.

Ἡ κλίνη νὰ μὴ φέρῃ παραπετάσματα, διότι ταῦτα ἀνθίστανται εἰς τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἀέρος.

Ἡ κλίνη νὰ ἀπέχῃ ὀλίγον τοῦ τοίχου καὶ πρὸς τούτοις νὰ τίθενται καὶ προσκεφάλαια παρὰ τῷ τοίχῳ. Νὰ μὴν εἶνε πλησίον, ἢ ἀπέναντι παράθυρον. Ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων δὲ παραθύρων νὰ τεθῶσι παραπετάσματα.

Πρέπει πολλάκις ὁ ἄρρωστος καλῶς περιτυλισσόμενος νὰ μεταφέρεται ἐπὶ ἀνακλίντρου, ἵνα ἀνανεοῦνται αἱ σινδόναι, στρέφηται τὸ στρῶμα καὶ ἀερίζονται τὰ σκεπάσματα. Πρὶν ἢ δὲ κοιμισθῇ ἐπ' αὐτῆς ὁ ἀσθενής, νὰ θερμανθῇ διὰ φιαλῶν πλήρων θερμοῦ ὕδατος ἢ κεράμων θερμῶν.

Τέλος ὁ ἄρρωστος δέον νὰ μὴ φέρῃ πολλὰ καὶ στενὰ ἐνδύματα, τὰ δὲ ἐσώρρουχα ν' ἀλλάσσωνται τακτικῶς.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΑ

Η ΕΞΑΦΑΝΙΣΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ἐνίοτε ἐν τοῖς θεάτροις ἐκτελοῦνται περίεργοι ἐξαφανίσεις ἀτόμων ἀπὸ μέσου τῆς σκηνῆς ὡς καὶ αἰφνήδιοι παρουσιάσεις προσώπων ἢ κεφαλῆς ζώσης ἐπὶ πινακίου, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τις πῶς τοῦτο γίνεται. Το δὲ κοινὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-

στον διατελεῖ κεχηνὸς ἐπὶ προφανοῦς μυστηρίου διατελοῦν.

Τὸ περίεργον τοῦτο φαινόμενον ἐξηγεῖται ὡς ἀκολούθως: Πρόκειται νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τοῦ καθίσματος, ἔνθα ἵσταται ὀρθία ἡ νεᾶνις, ἥτις ὡς φαίνεται ἐν τῇ 1ῃ ἔναντι ἡμετέρᾳ εἰκόνι, θὰ καλυφθῇ διὰ τῆς πτώσεως ἐπ' αὐτῆς τοῦ ἄνωθεν ταύτης κρατουμένου περικαλύμματος ἐξ ὑφάσματος.

Ὡς ἐμφαίνεται καθαρῶς, τὸ κάθισμα δὲν συγκοι-

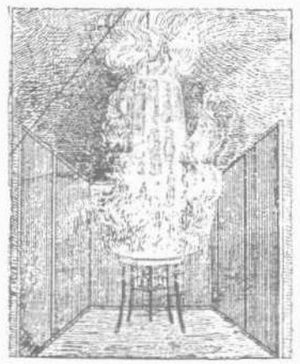

νωνεῖ πρὸς τὸ ἔδαφος ἢ διὰ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ ποδῶν καὶ πρὸς πλείονα διαβεβαίωσιν ἐτοποθετήθησαν κάτωθι καὶ τέσσαρα ἀνημμένα κηρία.

Λοιπὸν ὁ ἐκτελεστὴς καταβιβάζει τὸ κυκλοτερὲς κάλυμμα καὶ μόλις περιβάλῃ τὴν νεάνιδα: «Ἰδού, σᾶς λέγει, παρατηρήσατε, ἤδη θ' ἀφαιρέσω τὸ κάλυμμα καὶ θὰ διατάξω νὰ καῇ ἡ νεάνις τὸ πῦρ τῆς κολάσεως, διότι εἶναι ἄπιστος». Καὶ ὄντως, μόλις διὰ τοῦ ἰδίου σχοινίου, χωρὶς αὐτὸς νὰ πλησιάσῃ τὸν ψευδῆ τοῦτον βωμόν, ἀνυψώσῃ τὸ ἐξ ὑφάσματος περικάλυμμα, πυρὰ ἐκρήγνυται αὐτομάτως, καπνὸς βαθὺς καὶ πυκνὸς περιβάλλει τὴν θέσιν ταύτην, ὡς ἐμφαίνεται, ἐν τῇ 2ᾳ ἡμετέρᾳ εἰκόνι, ἡ δὲ νεᾶνις ἐξαφανίζεται καὶ ἀντ' αὐτῆς ἀπομένουν τὰ ὀστᾶ μετὰ τοῦ κρανίου της, ὡ, δείκνυται ἐν τῇ 3ῃ εἰκόνι.

Ὁ κόσμος συγκινεῖται καὶ φοβίζεται ἐκ τῆς θεᾶς ταύτης καὶ τότε ὁ ἐκτελεστὴς τοῦ τρομεροῦ θεάματος, ὡς θαυματουργός, σᾶς λέγει ἀμέσως: «Ἄ, μὴ φοβεῖσθε, δύναμαι νὰ ἐπαναφέρω τὴν νεᾶν πάλιν ἐκ τοῦ ἄλλου κόσμου

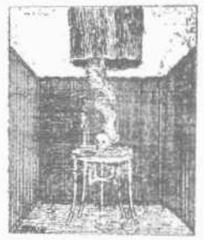

Καὶ τότε καταβιβάζει καὶ ἀμέσως μετ' ὀλίγον ἀναβιβάζει τὸ κάλυμμα καὶ ἡ νέα ἐπανέρχεται σῶα καὶ ἀβλαβὴς εἰς τὴν θέσιν της, ἐξαφανιζομένων ἐν ταύτῳ τῶν ὀστῶν.

Τώρα θέλετε τὴν ἐξήγησιν. Ἰδοὺ πῶς γίνεται τὸ περίεργον καὶ τρομακτικὸν τοῦτο φαινόμενον. Τὸ κάθισμα δὲν φέρει, ὡς φαίνεται, τέσσαρας πόδας, ἀλλὰ δύο, καθόσον οἱ δύο ἄλλοι εἶναι ἀντανάκλασις τῶν δύο τευλευταίων ἐντὸς καθρεπτῶν τεθειμένων καταλλήλως ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῇ 4ῃ ἡμετέρᾳ εἰκόνι, παραπλεύρως αὐτῶν. Ὄπισθεν δὲ τούτων κρύπτεται διαμέρισμα μὲ ὀπήν, συγκοινωνοῦσαν μετὰ τοῦ κάτωθι πατώματος, δι' οὗ κρύπτεται καὶ ἐμφανίζεται τὸ πρό-

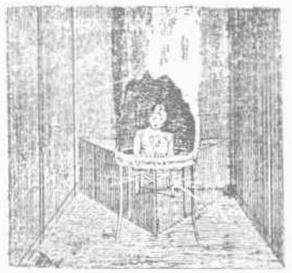

σωπον. Τὸ δὲ ἐν τῷ κέντρῳ τεθειμένον κηροπήγιον ἐπίσης δὲν φέρει τέσσαρα κηρία, ἀλλὰ δύο, ἅτινα ἐπίσης ἀνταναλκλῶνται ἐν τῷ καθρέπτῃ.

Ὑπὸ τὸ κάθισμα διατίθενται δύο καθρέπται ἐπίπεδοι, οἵτινες συμπίπτουν πρὸς τὸ κηροπήγιον εἰς ἓν σημεῖον, σχηματίζοντες μεταξὺ των γωνίαν 90ο καὶ κλίσιν 45ο πρὸς τὰς πλαγίας πλευρὰς τοῦ διαχωρίσματος. Διὰ μέσου τῆς διασκευῆς ταύτης, αἱ πλευραὶ τοῦ διαχωρίσματος

αἵτινες εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ χρώματος πρὸς τὸ τοῦ βάθους ἀνταναχλῶνται ἐν τῷ καθρέπτῃ, καὶ φαίνονται ὡς συνέχεια τοῦ ὅλου. Οὕτω κατορθοῦται, ὥστε νὰ μὴ διακρίνεται τὸ χώρισμα εἰς ὃ κρύπτεται καὶ ἐμφανίζεται τὸ πρόσωπον καὶ συνεπῶς ἡ ἀπάτη εἶνε προφανής.

Ἀντὶ καθίσματος ἄλλοι μεταχειρίζονται μικρὰν τράπεζαν ἢ ἄλλο τι σχετικὸν ἔπιπλον.

Φ. Π.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ

Δύο πλούσιοι εὑρίσκονται ταξειδεύοντες ἀπροσδοκήτως ἐντὸς βαγονίου τρίτης θέσεως καὶ ὡς φαίνεται ἐντρέπονται ἀλλήλους ἐκ τῆς ἀκολούθου ὁμιλίας των:

—Πάει καὶ τὸ καλοκαῖρι καὶ ἀρχίζει ἤδη ὁ χειμών, κὺρ Γιώργη, λέγει ὁ εἷς. Εἴμεθα εἰς τὸν Νοέμβριον, κατόπιν ὁ Δεκέμβριος, ὕστερον ὁ Ἰανουάριος.., κατάλαβες, ἀδελφέ! . . . .

—Πῶς; ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω ἀπεῖπεν ἀφηρημένος, ὁ ἄλλος εἶναι ὅτι οὐδέποτε ὁ Ἰανουάριος ἦλθε πρὸ τοῦ Δεκεμβρίου.

— . . . Ἰατρὸς προσκληθεὶς εἰς γεῦμα κατέφθασε τελευταῖος. Ἐνῷ δὲ διὰ τοῦ μανδηλίου του ἀφῃρεῖ τὸν ἱδρῶτα τοῦ μετώπου του:

—Ὦ, ἀδελφέ, αὐτοὶ οἱ ἀσθενεῖς μου μ' ἐπέθαναν σήμερον, τοῖς ἔλεγε, ἀγανακτῶν, μόλις τώρα τοὺς ξεμπέρδευσα.

—Καὶ αὔριον; τὸν ἐρωτᾷ ἡ σύζυγος του, ἀδημονοῦσα ὅτι δὲν θὰ ἔχῃ ἔσοδον.

—Δι' αὔριον . . . . αὔριον ἔχει ὁ Θεός, κάποιος θὰ εἶναι εἰς τὸν δρόμον τοῦ ἅδου.

—Μαμμὰ δὲν μοῦ εἶπες ἀλήθεια ὅτι τὰ μικρὰ παιδιὰ τ' ἀγοράζουν οἱ γονεῖς, ὅταν δὲν ἔχουν

—Πῶς τὸ κατάλαβες;

—Νά, τὸ εἶπα τοῦ θείου, ὅπου δὲν ἔχει κανένα καὶ μοῦ εἶπε «εἶσαι τρελλός». Ἐγὼ δὲν ἔχω τὰ μυαλὰ τοῦ πατέρα σου.

Μεταξὺ δύο ἀντιφρονοῦντω :

Βεβαίως, Ἰωάννη, ὁπόταν ἀποθάνῃς, θὰ μεταβληθῇς διὰ τῆς μετενσαρκώσεως εἴτε εἰς βοῦν, εἴτε εἰς χοῖρον.

—Δὲν εἶνε βέβαιον. Σὺ ὅμως ἀφεύκτως θὰ μεταβληθῇς εἰς ἄνθρωπον.

—Διατί; πῶς τὸ ἠνόησες.

—Ἀφοῦ τώρα εἶσαι βόδι καὶ χοῖρος, τότε βεβαίως θὰ γίνῃς ἄνθρωπος.

Ὁ Ἀγησίλαος τὴν μεσημβρίαν εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τοῦ σχολείου καὶ ὁ πατήρ του πάλιν τὸν ἠρώτησε :

—Αἴ, τί ἔμαθες σήμερον ;

—Τί ἔμαθα; Νά τόσα πράγματα μᾶς εἶπε ὁ δάσκαλος.

—Δηλαδή ;

—Δηλαδή, εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μᾶς ἐξήγησε τὸν Ξενοφῶντα, Κύρου παιδείαν, Ἱστορίαν τοῦ Τρωϊκοῦ Πολέμου, μαθηματικὰ περὶ παραγωγῆς χρυσοῦ ἴσου ὄγκου τῆς γῆς καὶ ἀστρονομίαν εἰς πόσον χρόνον γυρίζουν οἱ πλανῆται τὴν τροχιάν τους.

—Νὰ τὸν πάρῃ ὁ διάβολος, κούτσουρα θὰ σᾶς κάμῃ ὅλους καὶ χωρὶς πεντάρα, ὅπως εἶνε καὶ αὐτός μὲ τὴν φιλοσοφία του. Κάθησε νὰ φᾶς.

Φιλάρεσκός τις Κυρία ἠρώτα γηραιὸν καθηγητήν:

—Δὲν εἶναι δυνατόν, σεῖς, κύριε καθηγητά, ὅστις τοσαύτην βαρύτητα ἔχετε καὶ πεῖραν τοῦ κόσμου, νὰ δώσητε καλλίτερον ὁρισμὸν τῆς γυναικὸς καὶ νὰ μὴ μᾶς κατηγορῶν ὡς ὄφεις, ἐχίδνας, διαβόλους καὶ τὰ τοιαῦτα. Πρὸς τόσους ἀπετάνθην καὶ. . . .

— Δυστυχῶς, Κυρία μου, ἀπήντησεν οὗτος, οὐτ' ἐγὼ δύναμαι, καθόσον καὶ ἐγὼ ἠδικήθην ἀπὸ τὰς γυναῖκας.

— Μπᾶ! καὶ σεῖς καὶ τί ἐπάθατε; παρακαλῶ ;

— Ἐξ αἰτίας των ἔγεινα δάσκαλος καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ τὰς σωφρονίσω.

— *Καὶ πῶς φιλτάτη ἀνεψιὰ μὲ ἐνεθυμήθης τέλος πάντων καὶ ἦλθες ;*

— *Ξεύρετε, ἀγαπητέ μου θεῖε, πρόκειται νὰ νυμφευθῶ καὶ ἦλθα νὰ μοῦ δώσητε. . . .*

Ὁ θεῖος ἀνήσυχος καὶ διακόπτων αὐτὴν ἀποτόμως.

— *Νὰ σοῦ δώσω . . . τὴν γνώμην μου βεβαίως.*

Παράδοξος ἀπόκρισις :

Στρατιώτης τις ἠρώτα καπνοπώλην πόσον καπνὸν θὰ τῷ ἔδιδεν ἀντὶ ἑνὸς πενταλέπτου.

— Τόσον, ὅσον νὰ κάμῃς ἕνα σιγάρον ἀπὸ τὸ ἕνα αὐτί σου εἰς τὸ ἄλλο, τῷ ἀπήντησεν εἰρωνικῶς ὁ καπνοπώλης.

— Ἄ, πολὺ ὡραία, δέχομαι τῷ ἀπαντᾷ ὁ στρατιώτης. Δόσε μου τόσον ὅσον ἀπ' ἐδῶ εἰς τὸ Τρανσβάαλ, διότι ἐκεῖ ἄφησα τὸ ἕνα αὐτί μου.

Ἡμέραν τινὰ ὁ βαθύπλουτος κ. Σ. ἔλεγε εἰς τὸν θαλαμηπόλον του :

— Τί ζέστη! κράτησον τὸ φόρεμά μου καὶ παράγγειλέν μου ἕνα παγωτό.

Καὶ τὴν ἐπαύριον.

— Σήμερον ἔχομεν σφοδρὸν πονοκέφαλον, αἴ;

— Ἐγὼ ὄχι, Κύριε, τῷ ἀπαντᾷ διαμαρτυρόμενος ὁ ταπεινὸς θεράπων.

Καὶ ἐν ἑαυτῷ προσέθετε :

-- Ὡραία! Ὅταν κοψώνομεν, φροντίζει τὸν ἑαυτόν του νὰ δροσίζῃ μόνον καὶ ὅταν ἔχει πονοκέφαλον θέλει νὰ συμπάσχω!

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

— **Θέατρον Νεαπόλεως.**

Ὁ λαμπρὸς θίασος «Μένανδρος» ἀνασυσταθεὶς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κυρίου Διον. Ταβουλάρη κατὰ τὴν θερινὴν ταύτην περίοδον περιλαμβάνει ἐκτάκτως καλὸν προσωπικόν, ἐκ τῶν Κυριῶν κ. Φιλίας Δούκα, Ἀργυροπούλου πρωταγωνιστρίας, Ἑλένης Χέλμη, Ἀγ. Πετρίδη, Θ. Ἀκράτου. Ε. Νικηφόρου μετὰ δύο μικρῶν Δων διὰ παιδικὰ μέρη καὶ Δ. Ταβουλάρη, καὶ ἐκ δὲ τῶν ἀνδρῶν Κων. Σαγιὼρ κωμικοῦ, καὶ τῶν δραματικῶν Γ. Σταυροπούλου Γρ. Τασόγλου, Κ. Ἀγγελάκη, Π. Γαβριηλίδου, Γ. Σκορδίλη, Σ. Χέλμη, Δ. Πολιτάκη Γ. Μαμία, Ι. Βαλέττα, Σ. Σούλτο, Χ. Παπαδοπούλου καὶ τοῦ κ. Διον. Ταβουλάρη ὅστις θὰ διδάξῃ Τραγῳδίας ξένας καὶ ἡμετέρας. Ὁ διάκοσμος τῆς σκηνῆς πολυτελέστατος. Τὸ παρελθὸν Σάββατον διὰ πρώτην φορὰν ἐπαίχθη ἡ νέα κωμῳδία, «Σφύριζε παρτέντζα». Τὸ δραματολόγιον περιλαμβάνει ἔργα πρωτότυπα π.χ. Λέων Χαμάρετος.— Οἱ Σαμουράϊ.— Κοινωνικὴ Ζύμωσις.— Σεύλευκος καὶ τὰ Μακεδονικὰ κ.τ.λ.

— **Θέατρον Ἀθήναιον.**

Ἤρχισεν ἤδη καὶ αὐτὸ τὰς παραστάσεις εἰς τὸ δροσερὸν ἐν ὁδῷ Πατησίοις Θέατρον μὲ νέον καὶ ἄριστον προσωπικόν. Ἔπαιξε λίαν ἐπιτυχῶς τὴν κωμῳδίαν Σίμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ, καταχειροκροτηθέντων τῶν ἠθοποιῶν. Ἐκ τῶν Κυριῶν ἀναφέρομεν τὴν Κ. Ὀλυμπίαν Δαμάσκου, Παντοπούλου, Δαν Στέλλαν Δρακάκη, Δαν Μ. Ἰωανίδου καὶ ἐκ τῶν Κυρίων Ε. Δαμάσκον, Σπ. Παντόπουλον, Π. Λαζαρίδην κτλ.

— **Θέατρον Παντοπούλου.** (Πλατεῖα Συντάγματος).

Τὸ περασμένον Σάββατον ἤρχισε τὰς παραστάσεις του ὁ θίασος τῶν Κων. Παντοπούλου καὶ Νίκα μὲ νέα πρόσωπα. Ἔπαιξαν δὲ τὸν Γῦρον τοῦ Κόσμου ὅστις ὑπερήρεσε καὶ πέρυσι, ἐφέτως ὅμως ἐπαίχθη μὲ περισσότερον ζῆλον. Ἐπίσης ἔπαιξαν τὸ «Δουρὰν Δαιράν» εἰς τὸ ὁποῖον ἐπίσης ὁ κ. Νίκας ἡ κ. Νίκα, καὶ ὁ κ. Παντόπουλος κατεχειροκροτήθησαν ἐπανειλημμένως, ὡσαύτως καὶ ἡ γελαστὴ κωμῳδία Δικηγόρος καὶ Μπακάλης, μὲ Μπακάλην τὸν θαυματουργὸν Παντόπουλον.

— **Θέατρον κῆπος Ἀρνιώτου.**

Ἤρχισεν ἤδη πρὸ πολλοῦ τὰς παραστάσεις του ὁ Παναθηναϊκὸς Σύλλογος μὲ νέα ἔργα. Πρῶτον ἐπαίχθη τὸ Μπάλ-μασκέ, μὲ πολὺ μεγάλην ἐπιτυχίαν ἰδίως δὲ κατεχειροκροτήθησαν ἡ κ. Κουκούλα, καὶ ὁ κ. Παπαϊωάνου ὡς Πουλάρ. Ἐπίσης καὶ ὁ κ. Χέλμης ὡς Ἰατρὸς Βλάστωνος. Ἐπίσης ἔπαιξαν μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν. καὶ τὸ «Ποιὸς θὰ τὸ φορέσῃ» κ. ἀ. π.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Μαγική εἰκών.

Κάποιος τὸν ἐμποδίζει ν' αὐτοκτονήσῃ.
— Ποῦ εἶνε;

2. Αἴνιγμα

Στὰς οἰκοδομὰς μ' εὑρίσκεις
ὅπως εἶμαι ἂν μ'ἀφήσης·
τὸ κεφάλι ἂν μοῦ κόψης
στὴς φωνὲς θ' μ' ἀνταμώσης.

2. Αἴνιγμα

Εὐχάριστον εἶμαι ποτὸν
καὶ δι' ἐμοῦ τὴν σιωπήν σου λύνεις
μ' ἓν γράμμα δὲ μὲ κάνεις ποταμὸν
καὶ τότε ὅσον θέλεις πίνεις !

3. Γρῖφος

—θῆκαι κέρα μία τάκ ! τόσαι 2 ρ εἶμαι N.

4. Γρῖφος

Τὸ λαιμὸ νῦν ἐξ οἶνον

5. Ἐλλειποσύμφωνον

. . ι . α . ι . ο . . α . α

Κισσὸς

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι **1886**—ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΘΕΙΣΑ ΤΩι **1905**
ΕΤΕΡΟΡΥΘΜΟΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Κεφάλαιον δρ. 2.000.000 ὁλοσχερῶς καταβεβλημένον
ΑΘΗΝΑΙ—ΣΟΦΟΚΛΕΙΟΝ

Ἐργασίαι :

Συνάλλαγμα.— Ἐπιταγαὶ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.— Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί.—Εἰσπράξεις.—Δάνεια.—Προεξοφλήσεις.— Καταθέσεις εἰς χρυσὸν καὶ δραχμάς.— Ταμιευτήριον.— Φύλαξις τίτλων.— Ἀγοραπωλησίαι χρεωγράφων.—Χρηματιστικαὶ ἐντολαί.

Τμῆμα ἐμπορικόν.

Προμήθειαι ἐμπορευμάτων.—Ἀντιπροσωπεῖαι οἴκων·—Πληροφορίαι Ἐμπορικαί.

Ν. ΓΚΑΤ & Μ. ΓΑΒΑΛΑΚΗΣ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΑΙ
Ὁδὸς Σταδίου—Νομισματοκοπείου
ΑΘΗΝΑΙ

Κατασκευαζονται ἐνδυμασίαι κατὰ παραγγελίαν τοῦ τελευταίου συρμοῦ καὶ εἰς τὴν ἐντέλειαν. Κοττικὴ καὶ ραπτικὴ λίαν ἐπιμεμελημένη. Ὑφάσματα πρόσφατα καὶ τῆς ἐποχῆς. Δοκιμάσατε.

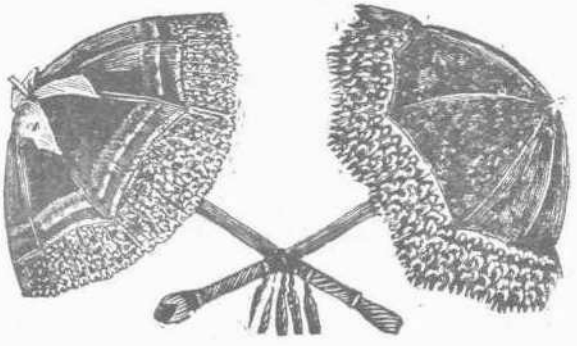

ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ
ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ
ΖΗΣΗ ΤΣΙΜΩΝΙΔΟΥ

ΔΙΑΔΟΧΟΣ
ΒΙΚΤΩΡΙΑ Ζ. ΤΣΙΜΩΝΙΔΟΥ

ΟΔΟΣ ΑΙΟΛΟΥ 147—151 — ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 18—22
Τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἱδρυθὲν ἐν ἔτει **1887**

Ἅπαντα τὰ εἴδη Ὀμβρελλῶν Ἀνδρῶν καὶ Γυναικῶν ἀπαραμίλλου στερεότητος καὶ κομψότητος μὲ τιμὰς ἀσυναγωνίστους

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ — PRIX — FIXE

Τελειόφοιτος τῶν Φυσικομαθηματικῶν λίαν πεπειραμένος ἀναλαμβάνει παραδόσεις μαθηματικῶν διὰ μαθητὰς Δημοτικοῦ, Ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ Γυμνασίων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ

Β.Π. Ὀδησσὸν Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς. — Κ. Σ. Βουκουρέστιον. Δελτάριον ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν. —Μ. Β. Ἀλεξάνδρειαν. Περίεργον πρᾶγμα Φαίνεται διεύθυνσίς του ἐσφαλμένη ἢ δὲν ζητεῖ γράμματά του ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖον τοῦ τελωνείου. Ἐξετάσατε καὶ γραψατέ μου. — Α. Α. *Pera* Δελτάριον ἐλήφθη, ἀπηντήσαμεν περὶ χαλκωμάτων κτλ. — Μ. Ν. Χαλκίδα Εὐχαριστοῦμεν. — Α. Κ. Κάϊρον λησμονεῖται. Φωτογραφία δὲν ἐλήφθη ἀναμένομεν. — Ι. Κ. *Gourgouf*. — Δελτάριον ἐλήφθη ἀργά. Δυστυχῶς προσελάβομεν ἤδη ἄλλον.—Ι.Φ. Κάϊρον. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς. Προσεχῶς γράφομεν. —Δ. Σ. Μελίτην. Μία συνδρομὴ ἐλήφθη, Γράφομεν. — Δ. Κ. Κωνσταντζαν Ἐπιστολὴ καὶ φωτογραφίαι ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἔχει καλῶς. Ἀναμένομεν νεωτέραν σας ὡς γράφετε. Η. Δ. Ζάκυνθον, Ἐπιστολή σας καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Φ. Π. Τ. Ἀλεξάνδρειαν. Σᾶς μεταφέραμεν αὐτόθι. Ἔχει καλῶς — Δ. Α. Κάϊρον. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς Προσεχῶς γράφομεν ἐκτενῶς. Φροντίσατε δι' ἐργασίας.— Δ. Π. Μασαλίαν. Συνδρομαὶ ἐλήφθησαν Εὐχαριστοῦμεν. Παραγγελία σας ἐκτελεῖται προσεχῶς Α. Χ. Θ. Κορυτζᾶ. Ἐπιστολὴ καὶ χρήματα ἐλήφθησαν Εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν.

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων «Ἀνέστη Κωνσταντινίδου»